№ 107 (1172)
Чацвер, 14 чэрвеня 2001 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Кошт: у кіёсках і крамах — 100 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзь, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

Народная Воля

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па краіне захаваецца пераменная воблачнасць, у паўночна-ўсходніх раёнах — кароткачасовыя дажджы. Вецер заходні і паўднёва-заходні, 5—10 м/с, на поўначы парывы да 14 м/с. Тэмпература паветра ў Віцебску — +15...+17, Мінску — +18...+20, Магілёве — +17...+19, Брэсце — +20...+22, Гомелі, Гродне — +19...+21.
У наступныя двое сутак — месцамі кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер няўстойлівы, 3—8 м/с. Тэмпература ўначы — +7...+12, удзень +18...+23, на поўдні да +26.

ПУЛЬС

Еўрасаюз заклікаў улады Беларусі да супрацоўніцтва

У сувязі з абвяшчэннем Рэспублікай Беларусь даты правядзення прэзідэнцкіх выбараў 9 верасня 2001 года Еўрапейскі Саюз зноў заяўляе аб сваёй падтрымцы дэмакратычнага развіцця Беларусі і падкрэслівае важнасць свабодных і справядлівых выбараў.

ЕС залікае ўрад Беларусі выконваць свае абавязацельствы, прынятыя ў рамках Капенгагенскага дакумента АБСЕ, і ўстрымацца ад умяшання ў дзейнасць палітычнай апазіцыі і незалежных рухаў. "Выкананне прынцыпу свабоды сходаў з'яўляецца ў гэтай сувязі цэнтральным момантам", — адзначаецца ў дакуменце. ЕС нагадвае ўраду Беларусі аб неабходнасці аб'ектыўнага асвятлення пазіцый усіх кандыдатаў у дзяржаўных сродках масавай інфармацыі. Адзначаецца, што незалежныя газеты павінны працаваць у аднолькавых умовах з дзяржаўнымі выданнямі і не падвяргацца дыскрымінацыі.

Надзвычай важная роля АБСЕ падчас выбарчага перыяду. ЕС поўнасцю падтрымлівае працу Кансультацыйна-назіральнай групы АБСЕ, дзеючай у рамках мандата, і будзе праводзіць цесныя кансультацыі з АБСЕ. ЕС чакае ад беларускіх улад працягу дыялога з Кансультацыйна-назіральнай групай і канструктыўнага супрацоўніцтва з паслом Вікам.

ЕС заяўляе аб гатоўнасці распачаць дыялог з урадам Беларусі для садзейнічання арганізацыі дэмакратычных прэзідэнцкіх выбараў. Адзначаецца, што Еўрасаюз мог бы зрабіць першы крок для нармалізацыі адносін з Беларуссю ў выпадку, калі ўнутраныя назіральнікі і, магчыма, місія БДіПЧ ацэняць выбары ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі як свабодныя і справядлівыя.

Юрый АЛЯКСЕЕЎ.

Цярэшчанка і Гайдукевіч зарэгістравалі свае групы

12 чэрвеня Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў зарэгістравала дзве першыя ініцыятыўныя групы па зборы подпісаў за вылучэнне кандыдатаў у прэзідэнты.

Рэгістрацыйны №1 атрымала ініцыятыўная група Віктара Цярэшчанкі, які раней за іншых прэтэндэнтаў (яшчэ 9 чэрвеня) здаў у Цэнтрвыбаркам усе неабходныя для гэтага дакументы. У ініцыятыўную групу Цярэшчанкі ўваходзяць больш за 6 тысяч чалавек. Сам Віктар Цярэшчанка паабяцаў на пасяджэнні членаў ЦВК весці сваю выбарчую кампанію ў рамках Канстытуцыі і беларускага заканадаўства і не выкарыстоўваць "брудныя піар-тэхналогіі".

Члены другой ініцыятыўнай групы ў складзе 2134 чалавекі будуць збіраць подпісы ў падтрымку лідэра Ліберальна-дэмакратычнай партыі і блока "Новая Беларусь — Адзінства" Сяргея Гайдукевіча.

Кіраўнікі штабоў прэтэндэнтаў у кандыдаты на пасаду кіраўніка дзяржавы павінны атрымаць пасведчанні на ўсіх членаў ініцыятыўных груп. Аднак збіраць подпісы яны маюць права толькі з 21 чэрвеня.

Юрый ПАЦЁМКІН.

"Беларуснафта" не памяншае аб'ёмы здабычы нафты

Рэспубліканскае унітарнае прадпрыемства (РУП) ВА "Беларуснафта" ў студзені—маі 2001 года здабыла 769 тысяч 804 тон вуглевадароднай сыравіны, што адпавядае аб'ёму здабычы за аналагічны перыяд мінулага года.

Здабыча спадарожнага нафтавага газу за пяць месяцаў бягучага года склала 106.905 тысяч кубічных метраў (100 працэнтаў). У маі ВА "Беларуснафта" здабыла 159.357 тон нафты (100,6 працэнта) і 21.881 тысячу кубічных метраў спадарожнага нафтавага газу (95,6 працэнта).

На балансе ВА "Беларуснафта" знаходзіцца больш за 60 мільёнаў тон запасаў нафты, разлічаных у адпаведнасці з праектнымі каэфіцыентамі нафтаздабычы. Геалагічныя запасы нафты складаюць звыш 200 мільёнаў тон. Па ацэнках спецыялістаў, у перспектыве цяжказдабываемая нафта будзе складаць аснову рэсурснай базы аб'яднання.

Вікторыя МЯЖЫЕВА.

Янка Брыль узнагароджаны ў Польшчы

Вядомы пісьменнік Янка Брыль узнагароджаны ганаровым дыпломам і медалём Таварыства супрацоўніцтва "Польшча — Усход" за актыўную дзейнасць па развіцці супрацоўніцтва ў галіне культуры паміж Польшчай і краінамі былога Савецкага Саюза, у прыватнасці — за шматгадовую літаратурную, перакладчыцкую і грамадскую дзейнасць.

Цырымонія ўручэння адбылася 11 чэрвеня ў сядзібе Таварыства ў Польшчы. Сам Янка Брыль не змог на ёй прысутнічаць, а таму ўзнагарода была прынята прадстаўніком беларускага пасольства ў Польшчы. Як адзначаюць у прэс-службе МЗС, ганаровая ўзнагарода Таварыства "Польшча — Усход" уручаецца ўпершыню.

Наталля КУЛАГІНА.

ВЯРТАЙСЯ ХУТЧЭЙ, ДЗЕД!

Пайшоў на чарговую адсідку вядомы беларускі праваабаронца (а з пункту гледжання ўлад, "зэк-баламут") Валерый Шчукін. Нагадаем нашым чытачам, што за спробу рэалізаваць сваё журналісцкае права і праравацца на прэс-канферэнцыю міністра ўнутраных спраў Уладзіміра Навумава некалькі месяцаў таму Шчукін быў асуджаны на тры месяцы турмы.

Прыгавор уступіў у сілу, і ў аўторак наш калега адправіўся ў Фрунзенскі РАУС, адкуль ён быў этапіраваны ў ізалятар часовага ўтрымання (ІЧУ), а потым — у СІЗО на Валадарцы. Праводзіць Шчукіна, "зэка" са стажам, прыйшла ўнучка афіцэра Жэня Пігуль з карэспандэнтам "Народнай волі". Перш чым растварыцца ў "недрах" Фрунзенскага РАУС Шчукін выказаў спадзяванне, што выйдзе на волю крыху раней — не 12 верасня гэтага года, як сказана ў прыгаворы, а крыху раней — 10-га, адразу пасля прэзідэнцкіх выбараў.

А што, добры стымул для новага прэзідэнта! Вызваліць у першы ж дзень свайго кіравання з-пад кратаў не толькі шматпакутніка Андрэя Клімава, але і нашага шаноўнага дзеда Валерыя Шчукіна.

Чакаем Вас, Валерый Аляксеевіч, на волі! Трымайцеся!

Алесь СІЛІЧ.

ЗАЯВЛЕНИЕ

А.Лукашенко и его окружение не хотят расставаться с властью мирным и законным путем. Они намерены удерживать ее вопреки воле народа. Чтобы не допустить победы демократического кандидата, режим идет на разного рода ухищрения. Осуществляется планомерная работа по расколу оппозиционных ему сил, государственные СМИ ведут разнузданную клеветническую кампанию против возможных независимых кандидатов в президенты.

Особое место в арсенале противозаконных средств борьбы режима за удержание власти занимают так называемые предвыборные технологии, в частности, связанные с порядком регистрации кандидатов в президенты. Белорусская общественность хорошо помнит опыт прошлогодних парламентских выборов, когда наиболее неугодные режиму претенденты на депутатские места в парламенте отстранялись от участия в избирательной кампании еще на этапе их регистрации окружными комиссиями и Центризбиркомом. Основным механизмом "выбраковки" неугодных стало "обнаружение недействительных" собранных подписей в их поддержку. Таким способом сотни претендентов были лишены законного права бороться за депутатский мандат.

Накопленный прошлой осенью опыт незаконного отстранения от участия в избирательной кампании наиболее перспективных политиков режим намеревается применить на президентских выборах 2001 года. Ставится задача превратить процедуру регистрации кандидатов в президенты в своеобразное сито, сквозь которое не смогут пройти самые перспективные независимые претенденты.

В этой связи демократической общественности важно добиться объективной проверки и признания Центризбиркомом действительными подписей в поддержку независимых кандидатов. На данном этапе это становится решающим моментом борьбы демократических сил Беларуси за справедливые выборы нового главы государства.

Мы заявляем, что любые действия государственных структур и должностных лиц, направленные на то, чтобы воспрепятствовать незаконными методами регистрации независимых кандидатов в президенты, будут расцениваться как антиконституционные. Ответственные за это в обязательном порядке понесут уголовное наказание.

Мы призываем общественность страны, международную общественность проявить бдительность в отношении намерений белорусской власти вести президентскую избирательную кампанию жульническими методами! Мы призываем не допустить, чтобы процедура регистрации независимых кандидатов была превращена режимом в процедуру исключения их из борьбы на президентских выборах!

Оргкомитет по созданию коалиционного движения "За новую Беларусь".

"ЗУБР" шагает по стране

Открыли дачный сезон

Активисты незарегистрированного молодежного движения сопротивления "ЗУБР" начали кампанию под названием "Дачник — тоже человек". На днях в переполненных вагонах пригородных дизелей помимо обычных бабушек, продающих кроссворды и анекдоты, появились энергичные парни в майках "ЗУБРа" с надписью "ВРЕМЯ ВЫБИРАТЬ!", которые распространяли независимую прессу.

Аналогичная акция проводится и в городском транспорте. Уже неделю в троллейбусах и автобусах действуют летучие пикеты: в автобус, троллейбус или трамвай заходят несколько человек, часть из которых раздает газеты, а другая часть обклеивает наклейками салон. Такие акции чрезвычайно эффективны (только в одних троллейбусах, по статистике троллейбусно-трамвайного управления, перевозится в день 220 000 человек) и практически безопасны.

Падчас адной з акцый "Зуброў".

Спробы затрыманняў у Брэсце

У Брэсце былі затрыманы прадстаўнікі незарэгістраванага руху "ЗУБР" Кірыл Данько, Андрэй Залатар, Васіль Хатынюк, Андрэй Хоміч і іншыя.

У даволі грубых выказах хлопцам было адмоўлена ў праве патэлефанаваць дахаты, пры гэтым міліцыянты ўсімі сваімі паводзінамі нахабна дэманстравалі поўную непавагу да закона. Так, на пытанне лейтэнанта, які затрымаў "зуброў", што з імі рабіць, дзяжурны капітан вельмі сур'ёзна і рашуча адказаў: "Расстраляць!". Калі "зубры" звярнулі ўвагу супрацоўнікаў РАУС на парушэнне сваіх канстытуцыйных правоў, то ў адказ пачулі: "Забудьте про Конституцию!". Лейтэнантам А.В. Каваленкам быў складзены пратакол канфіскацыі 152 газет (пры рэальнай колькасці больш за тысячу).

На газетах, якія крычаць пра боль і слёзы беларусаў, вартавыя парадку паабяцалі "рэзаць каўбасу ды ставіць шклянкі з гарэлкай". Дарэчы, многія міліцыянты падкрэслівалі пры гэтым, што Лукашэнку яны не падтрымліваюць.

Праз пару гадзін хлопцаў выпусцілі з пастарунку.

...В следующую ночь в Молодечно появились новые надписи

Как известно, Александр Лукашенко посетил молодечненский фестиваль. Не оставили это событие без внимания и местные "зубры". За несколько дней до приезда Лукашенко десятки активистов движения вышли на улицы города с баллончиками. По предполагаемому пути кортежа были сделаны соответствующие надписи, по всему городу появились логотипы с изображением символа движения.

Местные власти были взбешены: милиция на улицах подходила к случайным молодым людям и обыскивала их. Было задержано несколько человек из других организаций. В следующую ночь в городе появились новые надписи. Стремясь угодить своему вождю, местные вертикальщики выгнали на улицы несколько десятков маляров, которые целый день остервенело закрашивали надписи.

Однако это не могло изменить отношения жителей Молодечно к правителю. Оба выступления Лукашенко, вопреки его ожиданиям, вызывали не восторженные аплодисменты, а издевательские реплики, что заставило его побагроветь.

По периметру площади тем временем были выставлены несколько точек, в которых молодые люди в майках с призывами "ВРЕМЯ ВЫБИРАТЬ!" раздавали детям надувные шарики.

http://www.zubr-belarus

МОСКВА—МИНСК

Размолвка?

Вячеслав ОРГИШ, доктор философских наук

Все-таки удивительно быстро мчится историческое время. Кажется, еще вчера российская демократия ликовала по поводу объявления независимости России и Борис Ельцин, подобно римскому триумфатору, своими публичными речами о свободе и независимости приводил в неистовый восторг толпы россиян. Кажется, совсем недавно многие люди, жившие в союзных республиках, растерянно спрашивали: "Что будет с нами дальше, ведь Российская Федерация была стержнем великого государства?"

Дальше началось независимое существование государств, образовавшихся на развалинах великой советской империи. Начались мучительные поиски новых взаимоотношений этих государств с бывшей метрополией по имени Россия. Одни, как государства Балтии, поспешили отодвинуться от российского мира на безопасную дистанцию, другие, как Беларусь, где советский дух нашел для себя убежище, принялись искать пути, чтобы тем или иным образом устроиться под крылом империи.

Совсем свежи воспоминания о конце советской эпохи, а в Кремле на днях уже прошла официальная церемония по случаю десятилетия независимости России. Торжественные речи, вручение наград, спичи. Среди награжденных Владимир Путин особое внимание уделил первому российскому президенту, еще раз подчеркнув таким образом легитимность и преемственность своей власти.

Однако в разнообразии церемониальных жестов и слов читалась иная символика. Прошедшее десятилетие — эпоха Ельцина. И эта эпоха кончилась. Отныне в российской политике не будет места романтическим порывам, Россия далее не станет заниматься бесплатной раздачей слонов под интеграционную и иную риторику. Наступила эпоха прагматизма. Путин и окружающие его энергичные волки из спецслужб намерены строить российский мир по своему разумению. Россия нуждается в либеральной экономике, но отнюдь не в либеральном политическом устройстве. Сильное полицейское государство, ориентированное прежде всего на эффективное обеспечение собственных планов и интересов на всех направлениях российской жизни — такова путинская альтернатива ушедшей эпохе. Свободы по-ельцински и государственное миндальничанье с окружающим миром остались в прожитом десятилетии. Россия востребует китайский опыт.

Быть может, покажется неожиданным, но тема окончания одной эпохи и начала другой прозвучала в интервью Ельцина Общественному российскому телевидению 12 июня, которое было приурочено ко дню России и воспринималось как его прощальное политическое послание. Экс-президент выглядел, как никогда, бодрым и внятным. Но тональность речи, ее подтекст выдавали в нем пенсионера, который доволен тем, что райсобес выдал пенсию и пообещал выдавать далее, если, конечно, поведение старика будет примерным.

Борис Николаевич охотно рассказал о своей недавней поездке в Китай на отдых, о встречах с китайскими друзьями. Тема Китая прозвучала, как нечто само собой разумеющееся, почти родное. Ничего особенного не было сказано, однако некий намек получился, дескать, там хорошо.

Но, конечно, самое главное в его интервью — это заявление о том, что действующий глава государства должен иметь свою команду, это необходимо в интересах дела. Иными словами, бывший президент дал понять российскому политесу, что Путин свободен от обязательств перед старой командой, которые давал, когда год назад вступал в должность. Из уст Ельцина прозвучало уведомление о том, что Кремль готов к решительной кадровой чистке. Это означает, что людям типа Волошина, все еще бродящим по кремлевским коридорам, совсем скоро придется сдать пропуска.

Одновременно интервью Ельцина стало посланием внешнеполитическим сателлитам, приспособившимся к российской орбите в период его правления, о том, что время пустопорожнего братания — в прошлом, поскольку романтизм в государственной политике России уступил место трезвому расчету, диалогу с позиций сильнейшего.

Последнее особенно относится к официальному Минску, политический курс которого до сих пор строился на эксплуатации славянофильского сентиментализма, обильно присутствовавшего во внешней политике ельцинского руководства. Нынешним хозяевам Кремля не нужны "великие" интеграторы из провинции, не нужны строптивые и амбициозные союзники, к тому же активно сотрудничающие с российской левой оппозицией.

Собственно, это стало ясно еще раньше. Путин созрел для того, чтобы освободиться от старых кадров не только в Кремле, но и в зоне российского влияния, называемого ближним зарубежьем. Когда 10 июня Владимир Познер в телевизионной программе "Времена" провел массированную атаку на припудренный в глазах российского зрителя имидж белорусского вождя, политический мир отчетливо осознал, что кремлевская поддержка Лукашенко на выборах в сентябре проблематична. Искушенный в кремлевских настроениях телеведущий вряд ли мог пригласить в телеэфир Чигиря, Козловского, Гончарика, Домаша, Калякина, намеревающихся отнять у Лукашенко президентское кресло, не будь на то хотя бы молчаливого согласия кремлевских кураторов.

О том, что Кремль в своих планах все больше расходится с хозяином минского "Красного дома", свидетельствует невиданное по резкости и агрессивности недавнее выступление "лидера всех славян" в Гродно, в котором он обрушился на российское руководство с обвинениями в подрыве союза Беларуси и России, иначе говоря, в нежелании следовать его прожектам.

В том, что касается "развода" между Кремлем и Минском, весьма показательна реакция на это белорусских государственных СМИ. Белорусское телевидение который день подряд не перестает клеймить Познера и его программу за то, что он провел "заказную подрывную акцию" против главы белорусского государства. Звучат намеки, что это чуть ли не сионистский заговор. В адрес Александра Любимова (ведущего на ОРТ программу "Здесь и сейчас"), показавшего интервью с представителем ОБСЕ в Беларуси Виком, тоже посыпались обвинения в подрывной деятельности против А. Г. Заодно журналисту вменили в вину родственные связи с неким разведчиком Любимовым.

Между прочим, хорошо известно о том, что Любимов, перед тем как пригласить Вика, зазывал в свою программу "всенародноизбранного", но тот уклонился. Оно и понятно, легко быть героем на подконтрольном тебе телевидении, а каково чувствовать себя, когда тебе задают неудобные вопросы, да еще с подковыркой.

Итак, судя по всему, мы являемся свидетелями не просто размолвки Кремля и Минска. Переправа кончилась. Состоявшийся 12 июня праздник Дня России подвел черту под эпохой Ельцина. Кремлевское политическое руководство будет менять старые кадры. Есть основания надеяться, что 9 сентября ветер кадровых перемен отзовется в Беларуси.

Открытое письмо

председателям областных, городских и районных исполнительных комитетов, руководителям предприятий и организаций

Дата выборов Президента Республики Беларусь наконец определена.

В условиях, сложившихся в нашей стране за последние семь лет, избрание нового главы государства для народа Беларуси имеет поистине судьбоносное значение. Вы, пожалуй, как никто другой, не можете не чувствовать того, что так дальше жить нельзя. Уверены: люди, честно выполняющие свой профессиональный, гражданский долг, не хотят мириться с некомпетентностью, грубостью и своеволием тех, кто присвоил себе право решать все и за всех, ни перед кем не отвечая ни за что.

По существу всем нам предстоит сделать выбор: безропотно согласиться с дальнейшим погружением страны, большинства ее граждан в пучину нищеты и бедности, бесправия и произвола или изменить жизнь к лучшему.

Мы не раз открыто и четко обозначали свою позицию по важнейшим вопросам развития экономики, общества и государства, говорили о необходимости изменения социально-экономической политики в интересах людей. Убеждены, что наши предложения отвечают чаяниям и надеждам большинства населения республики. Без смены нынешнего курса не выйти из состояния глубокого кризиса и не обеспечить достойные условия оплаты труда, а пенсионерам, инвалидам, чернобыльцам, учащейся молодежи — надежную социальную защиту. В международном плане необходимы развитие не декларативного, а реального взаимовыгодного сотрудничества с Россией в Союзе двух суверенных государств, обеспечение достойного места Беларуси в мировом сообществе.

От вас требуется только одно: не поступиться совестью, не покривить душой, обеспечить строгое соблюдение законодательства при формировании избирательных комиссий, на всех этапах предвыборной кампании, процесса голосования и подсчета его итогов.

Мы заявляем, что у нас нет каких-либо скрытых замыслов, личных карьерных амбиций. После победы нашей команды будут обеспечены спокойная атмосфера в обществе, необходимая кадровая стабильность и преемственность в государственных органах, хозяйственных структурах, при безусловном уважении профессионализма и опыта каждого честного руководителя, государственного служащего, каждого работника.

Вместе мы в состоянии преодолеть накопившиеся в обществе трудности и проблемы, обеспечить лучшую долю для народа, законный порядок для всех.

ГОНЧАРИК В.И., ДОМАШ С.Н., КАЛЯКИН С.И., КОЗЛОВСКИЙ П.П., ЧИГИРЬ М.Н.

СКАНДАЛ

Хто такія Дзмітрый Петрушкевіч і Алег Случак?

Гэтым двум людзям прыпісваецца аўтарства інтэрв'ю, якія ўтрымліваліся ў ананімным лісце, разасланым 10 чэрвеня электроннай поштай у беларускія сродкі масавай інфармацыі.

У інтэрв'ю прыводзілася інфармацыя, якая мае дачыненне да знікненняў у Беларусі ў 1999—2001 гадах палітыкаў Юрыя Захаранкі і Віктара Ганчара, журналіста Дзмітрыя Завадскага і некаторых іншых асоб. У прыватнасці, ішла размова аб стварэнні з ведама прадстаўнікоў кіраўніцтва краіны групы для выкрадання і забойства людзей. Усяго, як гаварылася ў інтэрв'ю, гэтай групай было ўчынена больш за 30 забойстваў, у тым ліку на яе рахунку выкраданні палітыкаў Юрыя Захаранкі і Віктара Ганчара, аператара ГРТ Дзмітрыя Завадскага.

Як пацвердзіла прэс-служба рэспубліканскай Пракуратуры, Дзмітрый Петрушкевіч уваходзіў у склад следчай групы па справе аб знікненні Дзмітрыя Завадскага. Аднак, на думку прэс-службы, Дзмітрый Петрушкевіч выконваў толькі "тэхнічныя функцыі", а таму "не можа ведаць нічога істотнага ў дадзенай справе". Звесткі, прыведзеныя ў разасланых электроннай поштай інтэрв'ю, прэс-служба Пракуратуры назвала "правакацыйнай выдумкай".

Алег Случак, паводле інфармацыі БелаПАН, да 1999 года працаваў следчым пракуратуры Фрунзенскага раёна Мінска, а апошні год уваходзіў у склад грамадскай камісіі па расследаванні фактаў знікнення вядомых палітыкаў.

Дзмітрый Петрушкевіч і Алег Случак, паводле звестак БелаПАН, былі добра знаёмы адзін з адным. Па непацверджаных звестках, тэрыторыю Беларусі яны пакінулі па ўласнай волі ў перыяд з 5 па 7 чэрвеня. У тэлефоннай размове з кіраўніком арганізацыі "Прававая дапамога насельніцтву" Алегам Волчакам Алег Случак заявіў, што ён і Дзмітрый Петрушкевіч знаходзяцца ў бяспецы, а таксама пацвердзіў, што менавіта яны далі разасланыя ў ананімным лісце інтэрв'ю.

Нявеста Дзмітрыя Петрушкевіча і сям'я Алега Случака (жонка і маленькае дзіця) засталіся ў Мінску.

Паводле непацверджанай інфармацыі, Дзмітрый Петрушкевіч і Алег Случак звярнуліся да ўрада ЗША з просьбай прадаставіць ім палітычны прытулак у гэтай краіне. У аддзеле інфармацыі Пасольства Злучаных Штатаў у Беларусі інфармацыйнай кампаніі БелаПАН не пацвердзілі, але і не абверглі гэтую інфармацыю.

Сяргей СНЕГІН.

Народная Воля
14 ЧЭРВЕНЯ 2001 г.

РЭГІЁН

Асадзі назад!

Так дапякла калгасная нішчымніца жыхароў вёскі Язна Міёрскага раёна, што многія падалі заявы з просьбай павялічыць памеры прысядзібных участкаў да трох гектараў кожнаму. Калі б іх задаволілі, нарадзілася б сенсацыя рэспубліканскага ўзроўню. У такім выпадку мясцовы калгас "Язна" аўтаматычна спыніў бы сваё існаванне. Зразумела, у год выбараў новага прэзідэнта пайсці на такі крок уладам надта рызыкоўна. Між іншым, дзесяць калектыўных гаспадарак у раёне завяршылі 2000 год са стратамі. Сельская гаспадарка працягвае развальвацца. Сведчаннем гэтага стала тое, што ў першым квартале 12 мясцовых калгасаў зменшылі рэалізацыю мяса, а 6 — вытворчасць малака.

Гаспадары і батракі

З вялікімі цяжкасцямі сутыкнуліся бацька і сын Барысавы, калі на пачатку сваёй фермерскай дзейнасці атрымалі 16 гектараў зямлі ў саўгасе імя Маркава Шаркоўшчынскага раёна. Справы пайшлі значна лепш, калі яны перабраліся ў суседні Глыбоцкі раён, у вёску Мосар. Напярэдадні сёлетняй вясны ў карыстанні гаспадароў стала ўжо 240 гектараў арандаванай зямлі. Акрамя гаражоў на сем трактароў, крытых сховішчаў для вырашчанай прадукцыі, сёння сядзібу Барысавых упрыгожвае прасторная лазня. У ёй мыліся памочнікі з горада, якіх нанялі на пасадку бульбы. Сучасных "батракоў" кармілі двойчы на дзень, вазілі на работу і назад на мікрааўтобусе "Газель". Штодзённа ў канцы дня гаспадары разлічваліся за выкананую працу, акрамя таго, кожны памочнік меў права забраць дадому вядро бульбы. Лепшыя гатункі галандскай рэпрадукцыі ў Барысавых ужо давалі ўраджай па 700 цэнтнераў клубняў з гектара.

Цяп-ляп — і гатова

Шыкоўныя асабнякі для маладых сем'яў паспелі будаўнікі завяршыць у калгасе імя Даватара Шаркоўшчынскага раёна перад Новым годам. Але пад вясну нават зямля вакол гэтых дамоў у вёсцы Пялікі прасела. А ў саміх пакоях быццам адбыўся землятрус. Фарбы пасыпаліся, падлогі прагнуліся, дзверы перакасіліся, а па сценах, не паспелі людзі засяліцца, пайшлі трэшчыны. Добра яшчэ, што мясцовая ПМК №68 пагадзілася за свае сродкі правесці капітальны рамонт толькі што здадзенага жылля. Акрамя нізкай якасці работ, будаўнікі не здолелі своечасова засвоіць сродкі, выдаткаваныя на будоўлю райбальніцы, не здалі ў тэрмін жыллё для працаўнікоў саўгаса "Гарадзец". За мінулы год у гэтым краі тэмпы будаўніцтва ўпалі на 15 працэнтаў, у новы век перайшло 35 недабудаваных жылых дамоў. Тым часам лепшыя кадры ў пошуках лепшай долі шукаюць заказы на прасторах Расіі.

Кацінная ежа — людзям

Не паспеў каўбасны цэх Докшыцкага райспажыўтаварыства наладзіць у сябе вытворчасць ліверных каўбас, як адчуў на гэту прадукцыю павышаны попыт. Выстройваюцца чэргі ў магазіне "Меркурый", калі туды завозяць каўбасы з крывёй, рознымі дабаўкамі, субпрадуктамі, бо кошт іх танней. Гэта толькі ў Еўропе розныя капыты, галовы, хвасты і вантробы паядаюць каты і сабакі, а ў нас фактычна адыходы мясапрадуктаў разыходзяцца за мілую душу. Такіх "далікатэсаў" рэалізавалі за год 21 тону. Праўда, парадавала калектыў тое, што крыху больш, чым у папярэднія гады, насельніцтва стала здаваць жывёлу на забой. Магчыма, нарыхтоўкі свініны і ялавічыны дасягнулі 104 тон таму, што пачалі практыкаваць па жаданні здатчыкаў частку мяса вяртаць фаршам або ў выглядзе гатовай вэнджаніны. Як і раней, за адну вырашчаную галаву жывёлы можна зарабіць грошай на тэлевізар або халадзільнік.

Уладзімір ШЫК.

У Крычаў па хлеб

Апошнім часам жыхары суседніх раёнаў, што звязаны з Крычавам чыгункай, прыязджаюць сюды па хлеб. Гэта адбываецца таму, што хлеб тут больш танны (на 100—150 рублёў), чым, напрыклад, у Касцюковічах ці Клімавічах. А хлебабулачныя вырабы, якія прывозяць у гэтыя гарады з суседняй Расіі, у мясцовых жыхароў не карыстаюцца попытам. Прыязджаюць у асноўным пенсіянеры, беспрацоўныя і іншыя катэгорыі маламаёмасных грамадзян.

Факт вялікіх коштаў на касцюковіцкі і клімавіцкі хлеб мае простае тлумачэнне. У гэтых гарадах усе хлебазаводы з'яўляюцца кааператыўнай уласнасцю і таму сабекошты на муку маюць высокую кааператыўную нацэнку.

Забытыя Богам

Нягледзячы на сённяшні супертэхналагічны ўзровень развіцця сродкаў сусветнай камунікацыі і, як яе састаўляючай часткі, шляхоў зносін, у Беларусі яшчэ захаваліся месцы, якія практычна не закранула цывілізацыя. Асабліва гэта тычыцца ўсходняй часткі краіны.

Згодна з апошняй інфармацыяй, у 14 населеных пунктах Клімаўшчыны ўвогуле адсутнічае тэлефонная сувязь. Яны практычна адарваны ад астатняга свету! А да 21 вёскі раёна не падведзены ці знаходзяцца ў незадавальняючым стане пад'язныя шляхі.

Як быць з людзьмі ў выпадку магчымага пазаштатнага здарэння, не ведае ніхто. Трэба адзначыць, што ў асноўным у гэтых забытых Богам населеных пунктах пражываюць людзі сталага ўзросту.

Было б жаданне...

Калі нехта лічыць, што правінцыяльныя беларускія мястэчкі, якія не абцяжараны грувасткімі прамысловымі прадпрыемствамі ці навукаёмістымі вытворчасцямі, не маюць экалагічных праблем, то той жорстка памыляецца.

Так, 7 калгасаў і саўгасаў Мсціслаўскага раёна не маюць спецыяльнага дазволу на спецводакарыстанне, аднак працягваюць бескантрольнае забруджванне мясцовых вадаёмаў. Мала таго, пасвяць жывёлу прама на берагах рэк. Больш мэтазгодным лічыцца перыядычна плаціць штрафы. Памеры гэтых штрафаў смела можна назваць смешнымі — яны паппросту мізэрныя.

Дарэчы, раённы цэнтр не адстае ад вёсак. На сённяшні дзень у гарадскіх каналізацыйных сцёках канцэнтрацыя шкодных для здароўя чалавека рэчываў перавышае максімальна дапушчальныя нормы не менш чым у 3 разы.

Андрэй КУЗЬМІН,
кіраўнік інфармацыйнай службы "Кантакт-цэнтр".
г.Крычаў.

Авария во Фрунзенском районе столицы

ЧП районного масштаба произошло во вторник вечером в доме №41 по улице Одинцова в Минске. В результате короткого замыкания случился обрыв нулевого магистрального провода в подвале одного из подъездов.

Рядовая в общем-то ситуация принесла жильцам подъезда много неприятностей — в их квартирах отключились все бытовые электроприборы. Позже было подсчитано общее количество испорченной техники — 17 телевизоров, 16 телефонов, 5 холодильников, 5 видеомагнитофонов, компьютер... Внутри электроприборов выгорели многие детали, так что их ремонт обойдется недешево. И не исключено, что расходы по ремонту аппаратуры вынуждена будет взять на себя ЖЭС.

Иван ВАЛЕРЬЕВ.

Два килограмма героина не дошли до потребителя

10 июня в поселке Ждановичи, что под Минском, инспектор ГАИ остановил за превышение скорости автомобиль с российскими номерами. Проезжавшие мимо сотрудники Комитета по организованной преступности при МВД, увидев возбужденных южан, доказывавших свою правоту инспектору, решили помочь коллеге. Так как у "гостей" отсутствовали паспорта и справка о временной регистрации в Беларуси, им было предложено проехать в ближайший отдел милиции, где при досмотре машины оперативники обнаружили под задним сиденьем килограмм героина. Один из пассажиров, уроженец Ташкента, закурив сигарету, рухнул на землю без сознания. Прибывший врач был вынужден констатировать его смерть.

Проверяя связи другого пассажира, уроженца Чечни, оперативники вышли на его родственников, проживающих в деревне Анусино Минского района, где на даче в тайнике они нашли еще один килограмм героина.

Виктор ПОТАПЕНКО.

НЕЛЬГА МАЎЧАЦЬ

Ці ўся праўда падаецца ў хроніках "Памяць"?

Адна за другой выходзяць дакументальныя хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі. Шматтомнае выданне ствараецца паводле рашэння, прынятага яшчэ пры П.Машэраве. На жаль, падрыхтоўка хронік цыклу "Памяць", апісанне ў іх падзей, асабліва найноўшых, дагэтуль робіцца нярэдка з пазіцый даперабудовачага часу.

Слоў няма: творчыя калектывы, што працавалі і працуюць над хронікамі, рабілі і робяць сапраўды тытанічную працу. Апытаны тысячы і тысячы людзей, перагорнуты мільёны старонак гістарычных дакументаў. Не засталася забытай ніводная вёска Беларусі. Але засмучае, што многія факты падаюцца не заўсёды дакладна ці зусім замоўчваюцца, не знаходзяць аб'ектыўнага асэнсавання.

Перад намі кніга "Памяць" пра Карэліцкі раён. Чытаем: "У 1897 годзе ў мястэчку (Турэц) было 1596 жыхароў... "На 01.01.2000 г. 670 жыхароў". У вёсцы Любанічы ў 1897 годзе быў 431 жыхар. На 01.01.2000 г. 115 жыхароў". І так амаль што па кожнай вёсцы. Ці не праўда: трывожныя звесткі, якія выразна характарызуюць нашу сучаснасць? Але пра гэта — ні слова.

Засмучаюць упушчэнні ў раздзеле "Яны прайшлі дарогамі вайны". Жыве яшчэ нямала ўдзельнікаў і сведак тых трагічных падзей. І кожная памылка ў гэтым плане, нават дробязная, безумоўна, іх крыўдзіць. Так, прозвішчы некаторых удзельнікаў вайны з Турэцкага сельскага савета пішуцца непісьменна: напрыклад, прозвішча Чачотка падаецца як Чачэтка. А ёсць удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, якія наогул не ўпамінаюцца.

Не названы, напрыклад, І.Г.Чачотка з вёскі Тарасавічы, які ваяваў за Беларусь, вызваляў Румынію, меў шмат узнагарод. Не ўпамінаецца ў "Памяці" і Георгій Васільевіч Сілко з той жа вёскі. Ён змагаўся за тое, каб у Заходняй Беларусі, што апынулася пад уладай Польшчы, жыла беларуская мова, працавала беларуская школа. Сходкі праходзілі за вёскай Вялікая Слабада, ля ракі Сервеч. Не раз яго хапалі палякі і вельмі здзекваліся — патрабавалі выдаць іншых падпольшчыкаў. Аднак Георгій Васільевіч гэтага не зрабіў, і яго кінулі ў турму.

У 1940 годзе Г.Сілко прызвалі ў рады Чырвонай Арміі. Служыў стралком-радыстам, затым вучыўся ў школе для чэкістаў. Аднак з пачаткам вайны ў яго біяграфіі пачаліся непаразуменні. У сувязі з тым, што Георгій Васільевіч быў з Заходняй Беларусі і ўдзельнічаў у падпольнай барацьбе, яму не толькі не дазволілі больш ваяваць, а пасадзілі ўжо ў савецкую турму. Вярнуўся ён дамоў пасля вайны. Але, напакутаваўшыся ў польскай і савецкай турмах, цяжка захварэў і памёр ва ўзросце 56 гадоў. І пра такога чалавека ў хроніцы — маўчок.

Варта і вось што сказаць. З першых дзён вайны ў вёсках раёна з'явіліся чырвонаармейцы, якія вырываліся з варожага акружэння і заходзілі ў сялянскія хаты ў пошуку прытулку. Прымалі іх, як сваіх сыноў, хоць і ведалі: калі гэта раскрыецца, усім ім пагражае смерць.

У той жа вёсцы Тарасавічы сустрэў добрых людзей Дзмітрый Іванавіч Семянцоў. Крыху пазней ён з такіх, як і сам, былых чырвонаармейцаў і жыхароў навакольных вёсак тагачаснага Мірскага раёна сфарміраваў асобы партызанскі атрад.

І нават цяпер, праз столькі гадоў, сярод мясцовых людзей ходзяць легенды пра Дзмітрыя Іванавіча. Ён быў не толькі адважным камандзірам, але і душэўным чалавекам. Любіў іграць на гітары, спяваць. Старэйшая вяскоўка Ніна Ульянаўна Сілко ўспамінае: "Амаль 60 гадоў прайшло, але і сёння ўсе памятаюць яго песні. Так прыгожа спяваў, іграў, што мы аж плакалі. Яшчэ ён гаварыў:

— Колькі я прайшоў адступаючы, але нідзе такіх добрых людзей, як у Тарасавічах, не сустракаў.

І абяцаў:

— Пакуль жыве наш партызанскі атрад, ніхто не прычыніць вам шкоды".

Так яно і было. Але ў снежні 1942 года ў вёсцы Новае Сяло Дзмітрый Семянцоў загінуў.

Усю вайну і потым шмат гадоў падзея гэтая хвалявала жыхароў навакольных вёсак. З вуснаў у вусны перадавалася, што партызанскага камандзіра застрэліў — ззаду ў галаву — другі камандзір, таксама з чырвонаармейцаў — Д.А.Дзенісенка, які даслужыўся да камандзіра 1-й Беларускай кавалерыйскай брыгады. Пакуль Дзенісенка быў камандзірам і атрымліваў урадавыя ўзнагароды, а пасля вайны працаваў на адказных партыйных і гаспадарчых пасадах і таксама адзначаўся ўзнагародамі, ніхто не мог не толькі сказаць, але нават шапнуць пра тое, што на яго руках — кроў таварыша, бязвіннага чалавека.

У 1977 годзе справай Д.І.Семянцова па хадайніцтве яго сястры Н.І.Семянцовай урэшце занялася ваенная пракуратура. Вось што яна ўстанавіла. Семянцоў быў расстраляны Дзенісенкам быццам бы па загадзе камандавання Баранавіцкага партызанскага злучэння "за марадзёрства і грабеж" мясцовага насельніцтва. Быццам бы Семянцоў забраў боты і адзенне ў бацюшкі з вёскі Ярэмічы. Але нават калі такое б і здарылася, адзначае пракуратура, па законах ваеннага часу расцэньваць гэта як марадзёрства нельга. Таму ўчынак Дзенісенкі быў адносна Семянцова кваліфікаваны як службовае воінскае злачынства. Аднак 14 ліпеня 1977 года ва ўзбуджэнні крымінальнай справы ў адносінах да яго было адмоўлена ў выніку акту амністыі. Пастанову аб гэтым зацвердзіў тагачасны ваенны пракурор ЧБВА генерал-маёр юстыцыі В.І.Івахнюк.

Ці ведалі пра ўсё гэта складальнікі карэліцкай "Памяці"? Крымінальніка назваць героем, а невіноўнага абысці ўвагай — гэта несправядлівасць перад гісторыяй.

І яшчэ вельмі сумная дэталь у адказе з ваеннай пракуратуры: быццам пры разглядзе гэтай справы следчымі не атрымана ніякіх звестак пра тое, ці праходзіў Д.І.Семянцоў вайсковую службу да вайны. Але ж тое, што ён быў разам з тысячамі чырвонаармейцаў, якія адступалі і знаходзіліся ў нашых заходнебеларускіх вёсках у першы год вайны, нікім не абвержана. Можна ж было спытаць і ў яго сястры, Ніны Іванаўны Семянцовай, якая падавала скаргу ў пракуратуру. Дык што: чырвонаармейцы-акружэнцы, якія ў далейшым змагаліся з фашыстамі, не маюць права на народную памяць?

Як сцвярджаюць жыхары вёсак Тарасавічы і Вялетава, Дзенісенка забіў Міцю Семянцова таму, што партызаны хацелі выбраць апошняга камандзірам аб'яднанага атрада — як смельчака, што тры разы ўцякаў з нямецкага палону, як разумнага і добрага чалавека. А тыя няшчасныя боты ў бацюшкі з Ярэміцкай царквы, як высветлілася, забраў зусім не Дзмітрый, а іншы партызан — Клім яго звалі. І Дзенісенка яго за гэта і расстраляў, — яшчэ перад тым, як забіў Міцю.

Спасылка Дзенісенкі на тое, што ён застрэліў Семянцова нібыта па загадзе камандавання Баранавіцкага партызанскага злучэння, лічым, не вытрымлівае крытыкі. Бо ў пачатку партызанкі, тады, калі яны толькі пайшлі ў лес, у Налібоцкую пушчу, ніякага Баранавіцкага злучэння яшчэ не было.

Але ў дадзеным выпадку атрымалася так: хто застаўся жывы, той аказаўся са шчытом...

Деревня Старые Борки Малоритского района. В годы фашистской оккупации здесь были зверски замучены и расстреляны ее жители. Свидетельница тому — 82-летняя Вера Петровна Федорук (на снимке). Она находит силы, чтобы прийти к памятнику: здесь погиб ее муж Тимофей Григорьевич.

Фото Романа КОБЯКА, БелТА.

На наш погляд, у карэліцкай хроніцы тэндэнцыйна апісана гаспадарчая дзейнасць некаторых кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў пасля ваеннага часу. Так, цэлых дваццаць гадоў старшынёй калгаса імя Дзімітрава працавала Я.Ц.Кіслухіна. У памяці сялян засталіся яе пагардлівыя адносіны да простага хлебароба. Не раз яна займалася рукапрыкладствам, абражала людзей, прыніжала. Аднак, згодна з кнігай "Памяць", Кіслухіна амаль ці не герой...

І ўжо зусім недарэчнасць атрымалася ў раздзеле "Дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР і Рэспублікі Беларусь". Шукаем прозвішча Івана Уладзіміравіча Свірыда з вёскі Вялетава. Памятаем яго гарачыя палемічныя выступы на сесіях Вярхоўнага Савета 13-га склікання. Мусіць, з-за гэтай палемічнасці, грамадзянскай неабыякавасці складальнікі "Памяці" і палічылі, што землякі не павінны ганарыцца І.У.Свірыдам. Вось гэта і ёсць пазіцыя бальшавікоў: уганароўваць толькі тых, каго яны самі лічаць дастойнымі.

Назавём тых, хто рыхтаваў кнігу "Памяць" аб Карэліцкім раёне. У раённую камісію па стварэнні гісторыка-дакументальнай хронікі ўваходзілі А.М.Наумовіч (старшыня камісіі), Л.П.Гоўша, В.В.Грышэчка, У.І.Карпук, С.А.Кашур, Н.А.Крывапуст, В.К.Кунашка, В.Ф.Кушнер, У.Р.Кунцэвіч, Л.У.Рахманковіч, А.І.Самец, У.М.Тананка. Людзі сталыя, паважаныя. Шкада, што, кажучы ім шчырае дзякуй за вялікую працу, нельга не ўтрымацца і ад сур'ёзных заўваг.

Н.САКАЛОВА.
А.ГАНАРОВІЧАЎ.

Нашу деревню поставили на колени...

Поднять деревню с унизительного положения могут сельские профсоюзы. Но для этого им надо и самим подняться. Так считает председатель Белорусского профсоюза работников агропромышленного комплекса Александр Ярошук.

Чтобы грамотно и успешно решать какую-либо проблему, надо в первую очередь реально и правильно оценить возникшую ситуацию. Говоря проще — честно посмотреть правде в глаза. А она, к сожалению, не утешительна: сельское хозяйство Беларуси, являющееся, по сути, фундаментом всей экономики страны, продолжает деградировать. Причем касается это и финансово-экономического состояния подавляющего большинства наших хозяйств, и социального — ведь эти вещи связаны напрямую.

Такую мою общую оценку нынешней ситуации в агропромышленном комплексе страны, т.е. усугубление негативных тенденций, подтверждает и статистика. Например, по итогам 2000 года число убыточных хозяйств приблизилось в целом по республике к цифре 1200. Это, по сути, половина.

За сухими и бесстрастными цифрами статистики стоят люди и их жизнь. Самое печальное и, подчеркну, опасное в складывающейся ситуации — это не столько деградация сельской экономики, сколько деградация всей Белорусской Деревни со всем ее многовековым укладом и бытом. Она стареет буквально на глазах, причем в последние годы этот процесс развивается просто стремительно. Исчезают целые деревни, наблюдается огромная миграция населения в города.

Деревня является колыбелью любой нации, ее фундаментом, ее лицом. Без крепкой деревни не бывает и крепкого государства. Именно она — основа и опора всякой уважающей себя страны.

Простые, казалось бы, истины. Понятные формулы. Однако у нас они почему-то усваиваются с трудом. Особенно на государственном уровне, когда соблазн решить возникающие проблемы в экономике за счет молчаливой и терпеливой деревни очень часто побеждает здравый смысл. Поэтому деревня, на людских и материальных ресурсах которой строился так и не достроенный коммунизм, оказалась крайней и в так называемый переходный период, когда цены на промышленную продукцию прыгали каждый день, а на сельскохозяйственную изо всех сил держались "на привязи".

Сельское хозяйство долгое время было и остается по-прежнему "дойной коровой" для государства: оно обязано не только кормить страну, но и держать на своих плечах социальную инфраструктуру села вместе с самой местной властью впридачу. Во нагрузили так нагрузили!..

Бесконечно это продолжаться, понятно, не может. Поэтому скажу просто: белорусская деревня устала и морально, и материально. Моральную сторону проблемы я бы подчеркнул особо. Именно эта тема постоянно возникает в разговорах с людьми, когда бываешь в хозяйствах. Зачастую того же сельского пенсионера, отдавшего колхозу полжизни, и выслушать толком никто не хочет, не говоря уже о том, чтобы помочь. Не намного лучше чувствуют себя и те, кто еще работает в поле или на ферме, когда приходится решать бытовые проблемы.

И в этой ситуации, я уверен, нам просто необходимо усиливать роль сельских профсоюзных комитетов. Они должны не только заботиться о простых людях, но и защищать их. Ведь в профсоюзе работников АПК состоит более миллиона человек. Мы знаем друг друга в лицо, мы не сможем придумывать сказки о том, как хорошо жить при нынешней власти. А именно такие сказки, сочиненные госпропагандой, наводнили сегодняшнюю деревню. Вот и живет умирающая деревня в нереальном мире, спивается...

У нашей деревни остались последние запасы прочности. Каркасом этой прочности будут сейчас профсоюзы. Вместе с деревней мы должны встать с колен.

ЭХО

Да, мы славяне. Ну и что?

На фоне режущего слух косноязычия многих радиоведущих и дикторов Белорусского радио голос артистки Зои Осмоловской звучит, словно музыка. Высокий профессионализм, четкая дикция, женственная мягкость и душевность ведущей просто подкупают. Казалось бы, передачу "Возвышенное и земное", которую она ведет по воскресеньям, слушать и слушать. Но... В этой сладкозвучной музыке то и дело звучит неприятная, настойчивая нота: "Мы — славяне... Мы — православные... Мы — русские... У нас в России" и тому подобное.

Извините, уважаемая, но о ком это вы: "мы — русские"? Ведь, согласно последней переписи населения, в Беларуси около 80 процентов белорусов. Вы что же, исключаете их из числа своих слушателей или берете на себя ответственность переиначить результаты переписи?

Мотивы об исключительности, даже мессианской роли славянства, русскости все навязчивей и агрессивней с "легкой" руки главного славянского интегратора звучат и в иных передачах, прежде всего "Разговоре по существу" Н.Чайки и Ю.Дудинова. Людям стремятся вбить в голову, что, дескать, мы, славяне, в отличие от остальных, — самые духовные (ближе к Богу, что ли?), самые хорошие, самые достойные. Так почему же тогда при всех этих "славянских добродетелях" Бог не дал нам ума, чтобы по-людски построить свою жизнь, выбрать себе людскую власть?

Фальшиво и безнравственно, считаю, упрекать иные народы, что они очень уж ценят материальные блага. "Хорошим славянам" на территории бывшего СССР этих благ ой как не хватает! А те заказные пропагандисты, кто противопоставляет достойную человека обеспеченную жизнь высокой "славянской духовности", к последней, по-моему, имеют слабое отношение. Зато от материальных благ для себя, уверена, вряд ли отказываются.

Да, мы славяне. Ну и что из этого? Разве это морально — возносить одну этническую общность и религию над другой? И разве это не напоминает зловещую теорию превосходства "арийской расы", которая обошлась человечеству в десятки миллионов жизней?

От имени своей семьи
Ольга ХОДОНОВИЧ,
жительница Гомеля.

Если хочешь хорошо жить...

Несмотря на все оптимистические уверения нынешнего президента А.Г.Лукашенко о нашем светлом будущем, живем мы пока по-прежнему неважно. Поправить свое материальное положение не всем по силам.

Моя однокурсница, студентка БГУ, решила перевестись с дневного обучения на заочное, чтобы пойти работать. Казалось бы, что может быть правильнее, наконец-то она сможет помочь родителям. Но тут ее ожидал неприятный сюрприз: оказывается, за каждый "досданный" экзамен или зачет нужно заплатить... 25 у.е. А сдавать придется около 10 предметов, только чтобы перевестись с 4-го курса дневного обучения на 4-й же курс заочного.

Все бы ничего, да вот не в состоянии пока заплатить такую сумму ни она сама, ни ее родители. И дело не в том, что они больны или не работают по какой-то другой причине. Просто работают "не там" — в совхозе, а зарплата там, сами представляете, как раз около 25 у.е. в месяц.

Алла БОГДАНОВА.

ДАЙДЖЕСТ

Тони Блэр сам себе повысил зарплату

Тони Блэру есть чему радоваться.

Новоизбранный британский премьер Тони Блэр принял решение о повышении зарплаты себе и своему Кабинету министров. Теперь он будет получать 163 000 фунтов стерлингов в год — на 50 000 больше, чем раньше. Правительству будет выплачиваться 118 000 фунтов в год — на 18 000 больше, чем до выборов.

Решение британского премьера о повышении зарплаты широко критикуется в обществе. Оппозиция и профсоюзы обвинили Блэра в лицемерии. Согласно заявлениям представителей оппозиции, со стороны премьера было нечестно сдерживать повышение зарплаты до окончания выборов. Даже проблэровская газета Mirror позволила себе критику в адрес премьера. Председатель Консервативной партии Майкл Энкрам заявил: "В начале 18-месячного срока своей избирательной кампании премьер-министр продемонстрировал неизменную скромность, а будучи избранным вернулся обратно к своей надменности".

"Lenta.ru".

Почти 350 населенных пунктов Украины лишились электричества

В ряд областей Украины обрушились сильные ливни с градом и смерчи, которые, по свидетельствам очевидцев, переворачивали автомобили. В Житомирской, Киевской и Хмельницкой областях стихия повредила сотни жилых домов и административных зданий, десятки линий электропередач. Обесточено 347 населенных пунктов.

Особенно пострадала от ураганов Житомирская область. Как сообщили в Министерстве по чрезвычайным ситуациям Украины, только в Брусиловском и Коростышевском районах было повреждено 74 линии электропередач и связи. Завалы на дорогах создают препятствия движению транспорта. Без электроснабжения остались 53 населенных пункта, повреждены кровли 400 домов. При этом травмированы 5 человек. Все пострадавшие госпитализированы. Аналогичная ситуация сложилась в Киевской и Хмельницкой областях. Здесь повреждены 30 линий электропередач, остались без электроснабжения свыше 50 населенных пунктов, десятки домов получили повреждения. В ряде районов градины достигали 50 миллиметров в диаметре.

РИА "Новости".

Президент США объявил об отказе от Договора по ПРО

Прибывший в Испанию президент США Джордж Буш сделал в Мадриде заявление, фактически означающее отказ США от американо-российского договора по противоракетной обороне. Выступая на совместной с испанским премьером Хосе Аснаром пресс-конференции, Буш объявил, что этот договор является "пережитком прошлого", который мешает "свободолюбивым людям смотреть в будущее". "Поэтому мы должны отбросить его, и поэтому мы должны объяснить нашим друзьям, союзникам, а также России, что наша цель — сделать мир более мирным, а не более опасным".

Сообщение Буша о намерении "отбросить" американо-российский договор 1972 года сделано накануне его первой встречи с российским президентом, запланированной на пятницу. Перед этим Буш посетит ряд европейских стран, включая Словению, где и пройдет встреча Буша и Владимира Путина, которая состоится на территории Словении.

На Кубе проходит конкурс рыбаков имени Хемингуэя

На Кубе в эти дни проходят необычные состязания — 51-й конкурс рыбаков имени Эрнеста Хемингуэя, который долгое время жил на острове Свободы. Рыбаки со всего мира съехались на Кубу и соревнуются в ловле самой крупной рыбы — в память о произведении Хемингуэя "Старик и море". Всю пойманную рыбу отпускают обратно в воды Карибского моря.

ОРТ.

1,26 миллиарда китайцев будут снабжены электронными паспортами

Китайское правительство планирует снабдить все 1,26-миллиардное население Китая высокотехнологичными электронными документами. Пластиковые карточки со встроенным микрочипом, на котором будет размещена персональная информация о владельце, призваны заменить действующую, изготовленную из бумаги и покрытую пластиком. Современную карточку, которая содержит фотографию владельца, идентификационный номер, пол и дату рождения, слишком легко подделать. Это и явилось основной причиной реформы.

"Чайна Дейли".

ООН осудила Великобританию

Будут ли служить британские подростки?

Великобритания является единственной страной в Европе, где на военной службе находятся несовершеннолетние солдаты. В Соединенном Королевстве могут зачислить в армию с 16 лет, а в бой послать с 17, говорится в докладе, опубликованном во вторник. В докладе ООН также перечисляются страны, правительства которых злоупотребляют призывом на военную службу лиц, не достигших 18-летнего возраста.

Основные нарекания в вербовке несовершеннолетних вызывают страны Африки и Азии. Но активисты движения против призыва на военную службу "детей-солдат" утверждают, что Англия должна подать этим странам хороший пример. Кроме того, Великобритания находится в компании таких стран, как Сьерра-Леоне и Судан.

"Би-Би-Си".

Ураган "Элисон", обрушившийся на Флориду, убил четырех человек

В США на севере Флориды обрушился ураган "Элисон". На прошлой неделе "Элисон", пришедший с Атлантики, убил 20 человек в Техасе и Луизиане. Сильные порывы ветра вырывали с корнем деревья, срывали крыши с домов и переворачивали автомобили. Тело одной из жертв, 19-летнего студента университета Флориды, разбившегося на собственном автомобиле, было обнаружено в нескольких километрах от места трагедии. Власти подсчитывают ущерб от урагана.

Повстанцы "Абу Сайяф" обезглавили двух филиппинцев

Филиппинские власти сообщили о том, что в районе, где членами мусульманской экстремистской группировки "Абу Сайяф" был обезглавлен американский заложник Гильермо Соберо, найдены тела двух человек. Оба обезглавленных тела принадлежат филиппинцам.

Между тем премьер-министр Малайзии Дато Махатхир Мохамад сообщил журналистам, что правительство этой страны готово рассмотреть вопрос о направлении своих представителей для выполнения посреднической миссии между повстанцами и филиппинскими властями об условиях освобождения заложников.

"Ассошиэйтед Пресс".

ТЭЛЕВІЗАР

Зянон ПАЗЬНЯК,
кандыдат мастацтвазнаўства

Наш свет кардынальна памяняўся за апошнія 40 гадоў. Нельга сказаць, каб з'явіліся іншыя грамадскія і духоўныя каштоўнасці, але ўзнікла шмат чаго новага. Змяніліся магчымасці чалавека і вельмі рэзка. Кардынальныя перамены звязаны перш за ўсё з інфармацыяй і камунікацыяй. Перамены настолькі радыкальныя, што яны паўплывалі на ўсё грамадства, на традыцыі дачыненняў паміж людзьмі, паставілі пад сумненне адстоеныя паняцці.

У 50-х гадах шырока з'явілася тэлебачанне. Праз кароткі час яно пранікла ў кожны дом. Суседзі абмежавалі непасрэдныя кантакты, перасталі хадзіць адзін да аднаго на размовы, бо кожны меў ілюзію субяседніка (тэлевізар) у сваім памяшканні.

Ніколі яшчэ людзі не валодалі такім масавым і эфектыўным ***сродкам ўздзеяння*** на свядомасць, розум і пачуцці чалавека. Інфармацыя ў сістэме ТБ свядома ці несвядома была падпарадкавана якраз прынцыпу ***ўздзеяння,*** незалежна ад таго, у чыіх руках знаходзілася надайная функцыя.

Уплыў на падсвядомасць ёсць галоўная адметнасць тэлебачання, чаго не мае ў такой ступені ні радыё, ні друк, ні нават кіно, пра якое У.Ленін (які, па яго ўласным прызнанні, нічога не разумеў у мастацтве) гаварыў, што для іх (для бальшавікоў) "з усіх мастацтваў галоўным з'яўляецца кіно".

У Савецкім Саюзе ўздзеянне тэлебачання абмяжоўвалася ў асноўным ідэалагічнай сферай і прасеянай інфармацыяй. Гэта было даволі нуднае тэлебачанне, і савецкі чалавек глядзеў па ім у асноўным "апошнія паведамленні", кінафільмы, спартыўныя ды забаўляльныя перадачы. Тым часам, дзякуючы якраз паслядоўнаму дзяржаўна-партыйнаму кантролю, на экраны не пранікала брыдота, паказ гвалту, збачэнстваў, крывавых жорсткасцяў, распусты і паскудства творчасці разбэшчаных людзей. (Зрэшты, у СССР не існавала індустрыі такога "мастацтва".) Савецкае тэлебачанне мела значна меншы разбуральны ўплыў на маральнасць асобы, чым цяперашняе тэлебачанне ў Расіі, і асабліва на Захадзе — у Еўропе і ЗША.

Узрастанне разбуральнага ўздзеяння тэлебачання ў свеце спалучана з агульным маральным крызісам дэмакратыі, які пачаўся, на маю думку, з сярэдзіны 90-х гадоў мінулага стагоддзя і звязаны з паўсюдным прыходам да ўлады левых сіл у заходніх краінах (дэмакратаў, сацыял-дэмакратаў, сацыялістаў, камуністаў, зялёных і т.п.). Палітычна рэгламентаваны дэмакратычны прынцып свабоды асобы быў пераведзены імі ў "права чалавека" на ўсё, што не пярэчыць закону. А паколькі законам вельмі цяжка (і фактычна немагчыма) рэгламентаваць мараль (бо маральныя дачыненні вышэй за закон), то "права на ўсё" стала правам на грэх.

Спробы амерыканскіх дэмакратаў рэгламентаваць гэтую падмену (свабоды правам на грэх) у галіне заканадаўства прывялі да кур'ёзаў, да пачварных вынікаў, што супярэчаць логіцы і здароваму сэнсу, прыніжаюць годнасць чалавека, разбураюць сям'ю, раз'ядноўваюць людзей.

На працягу вельмі кароткага часу на паверхню грамадства выплыла такая чалавечая гразь, пра існаванне якой раней не магло нават прысніцца ў кашмарным сне. Распаўсюджанне яе адбываецца агрэсіўна і хутка, запаланяецца адна грамадская галіна за другой. Асноўная барацьба ідзе за ўладу, заканадаўства і сродкі масавай інфармацыі. У значнай ступені ў антымаральным балоце патоплена мастацтва і найбольш — так званая "мас-культура".

***

Нешта падобнае назіралася ў XV—XVI стагоддзях у Еўропе ў пару так званага "рэнесансу" (гэта значыць, адраджэнне паганскіх традыцый, свабоды людзей ад рэлігійных дачыненняў — своеасаблівых "правоў чалавека" ў дахрысціянскім разуменні). Тады вельмі нізка апусцілася мараль. Дзеці не ведалі сваіх бацькоў, а манастыры ператварыліся ў прыстанішчы блуду і садомскай распусты. У гэты ж час ішла адкрытая разгерметызацыя ведызму і таемных ведаў (Д.Бруна). Прапаведвалася шалёная нянавісць да Бога і чалавека (Т.Кампанела). Еўропа літаральна захлыналася нашэсцем цёмных сіл, чараўнікоў, калдуноў, магаў, хірамантаў, астролагаў, прадказальнікаў, гадальнікаў, чарнакніжнікаў і т.п. "экстрасенсаў" (у цяперашняй тэрміналогіі). Усё гэта раптам павылазіла з усіх шчылін на паверхню жыцця.

Але тады, вобразна кажучы, другога падзення Рыма не адбылося. Хрысціянскае грамадства знайшло ў сабе сілы знутры, стварыўшы і святую інквізіцыю (дамініканцы), і моцную апалагетыку, і ўзяўшы ў свае рукі выхаванне эліты (езуіты). Стабілізацыі дасягнулі праз сто гадоў.

За ўсю 2000-гадовую гісторыю еўрапейскай цывілізацыі гэта было самае небяспечнае і самае крытычнае яе выпрабаванне. Тут справа ішла не за ўладу, і нават не за рэлігійную дактрыну, як магло здавацца не першы погляд. ***Вырашаўся лёс чалавечай індывідуальнасці.*** Як трактаваць чалавека, як да яго адносіцца, якая яго роля на Зямлі і ў Сусвеце. Гэта была барацьба з антычным (паганскім) рэгрэсам у межах Хрысціянства.

Новая індывідуальнасць ***(індывідуальнасць душы, якую заклаў Хрыстос)*** з яе крытэрыямі ўнутранага свету асобы і вечнага існавання ўступіла ў канфлікт са старой індывідуальнасцю — індывідуальнасцю цела і прыроднага права на задавальненне яго вымог.

Менавіта тады вырашалася будучыня еўрапейскай цывілізацыі, бо *сэнс хрысціянства мог рэалізавацца толькі ў новым чалавеку*. Без стварэння гэтага новага чалавека Хрысціянства засталося б рэлігійнай дактрынай, не больш.

***

Антыхрысціянскія сілы зноў ідэалагічна і палітычна арганізаваліся ў Еўропе толькі праз 200 гадоў (масоны; пазней — сацыялістычныя партыі). Але змаганне за асобу было імі прайграна яшчэ ў XVI стагоддзі. Цяпер барацьба вялася ў сферы ідэалогіі і палітыкі за ўладу і свецкую дзяржаву, сацыяльную свабоду і права на бязбожжа.

Не праз асобу, а праз новую дзяржаву і ўладу ў ёй меркаваўся зварот да "свабоднага", "натуральнага" чалавека, які павінен быў скінуць з сябе рэлігійныя і духоўныя абмежаванні ды сацыяльныя путы і будаваць свой "новы свет", на асновах прадэкларaванай масонамі "свабоды, роўнасці і братэрства".

Барацьба, як звычайна ў такіх сітуацыях, выштурхнула на паверхню крайнія сілы, якія зыходзілі з агрэсіўнага бязбожжа і дыктавалі ўмовы паводзін не толькі Еўропе, але і ўсяму свету на працягу амаль што ўсяго XX стагоддзя.

Татальны ўціск і здзек над людзьмі вядзе да абмежаванасці і духоўнага збяднення асобы, да дэградацыі магчымасцяў чалавека, але маральная дэградацыя і разбэшчанне грамадства ў такіх выпадках, як правіла, затарможаныя самым таталітарным рэжымам (які забараняе ўсё). Асоба ў варунках несвабоды і рэпрэсій "сціскаецца", прыстасоўваецца і мізэрнее. Гэта яе сродак абароны, устаноўка на выжыванне. Такая свабода, аднак, у глыбіні душы захоўвае, як правіла, сваю маральную аснову.

Развагі па ходзе размовы. Галеча і беднасць ламаюць людзей. Але звычайны чалавек часта не вытрымлівае выпрабавання багаццем. Яно часам робіцца горам для яго душы. Такой жа бядой можа стаць для яго і сацыяльная свабода, калі ён не гатовы да яе. ***Свабода патрабуе высокай якасці духу.*** У хрысціянскім разуменні свабода — гэта ***магчымасць тварыць дабро.*** Гэта адначасна — маральная катэгорыя, якая характарызуе ўзровень асобы (свабода ад заган, ад страсцей, ад нізкіх і прымітыўных вымаганняў). Не кожны нявольнік, атрымаўшы сацыяльную свабоду, робіцца вольнай асобай. Але карыстацца сацыяльнай свабодай можа кожны. У гэтай супярэчнасці закладзены вірус маральнага крызісу дэмакратыі.

***

Ліквідацыя камуністычнага таталітарызму ў Еўропе паспрыяла рэальнаму яе паляваню. (Бо знікла таталітарная пагроза ад СССР.) Левыя з энтузіязмам узяліся за ажыццяўленне ідэі аб'яднанай Еўропы. У канцы гэтай ідэі ўжо праглядваецца новая карпаратыўная імперыя "таталітарнай дэмакратыі", дзе "правы чалавека" (і мы ўжо бачым гэтага "чалавека") будуць першасныя ў параўнанні з суверэнітэтам краіны.

Аднак не палітычныя дактрыны і нават не эканамічныя праблемы вызначаюць цяпер сутнасць напружання ў дэмакратычным свеце. На паверхню выходзіць той самы суб'ект, што і ў XVI стагоддзі — чалавек разбэшчаны. Гэтак жа, як і 500 гадоў таму, ён усведамляе сваю разбэшчанасць як свабоду. Свабоду ад усяго: ад Бога, ад рэлігіі, ад маралі, ад сям'і, ад абавязкаў, ад грамадства, і нават ад сваіх спраў (за якія не хоча адказваць). Ён лічыць, што безадказнасць — гэта яго "права чалавека", і змагаецца за гэтае права ў плыні ўсіх левых сіл.

Разбэшчаны чалавек у XXI стагоддзі, гэтак жа, як і ў XVI стагоддзі, змагаецца не за сваю нішу, а за сваё разуменне свету. Канфлікт, які нарастае (ад якога, аднак, некаторыя людзі адмахваюцца і робяць выгляд, быццам яго няма), мае якраз ***цывілізацыйны характар*** і ў перспектыве (у выпадку, калі б перамог разбэшчаны чалавек), азначае крах, канец еўрапейскай цывілізацыі. (Хаця першай можа ўпасці Амерыка. І эканоміка тут не дапаможа.)

Дарэчы, менавіта такую цывілізацыйную калізію ўпадку маралі і страты ўсялякіх маральных крытэрыяў перажылі старажытная Грэцыя і Рым, што і прывяло да ўсеагульнага крызісу і знікнення антычнага свету.

Альтэрнатыва Хрысціянству як ***свабода ўсяго*** — ужо перажытая далёка ў мінулым. Зварот да яе — гэта рэгрэс, шлях уніз да таго, над чым некалі ўзвысіўся чалавек.

***

Цяпер вернемся ў пачатак, адкуль пачаліся нашыя развагі. Хтосьці з цяперашніх даследчыкаў сказаў, што калі б у Гітлера было сучаснае тэлебачанне, то невядома, як бы ўсё сталася. Тут ёсць разуменне асаблівага ўздзеяння тэлебачання на чалавека.

Фактам з'яўляецца тое, што да пачатку XXI стагоддзя чалавек разбэшчаны ўжо грунтоўна ўсталяваўся і часткова загаспадарыў тэлебачанне ў Еўропе і Амерыцы. Пад выглядам свабоды і розных існуючых і неіснуючых правоў адбываецца агрэсіўны наступ нізасці і бессаромнасці, і адначасна здача пазіцый прыстойнасці асобай маральнай і чалавекам разумным. Калі працэсы стануць развівацца гэтак і далей, то ў бліжэйшыя 10—15 гадоў хрысціянскі свет будзе мець тэлебачанне-клааку чалавечай мярзоты, збочанасці і нізкіх паняццяў.

Дрэнь выстаўляецца напаказ. Дрэнь і загана, гвалт і блуд сталі цяпер бізнесам. Дрэнь прадаецца і купляецца, прыносіць прыбыткі і грошы. Таму змагацца з маральнай дэградацыяй няпроста і малавынікова толькі ў адной краіне. Праблема даўно перакрочыла нацыянальныя межы і патрабуе міжнародных захадаў. Для гэтага ў грамадстве павінны быць іншыя каштоўнасці, акрамя грошай.

Што сталася і што можа стацца з тэлебачаннем у бліжэйшы час, добра ілюструе прыклад Галівуда. Сорак гадоў таму Галівуд быў зусім іншым. Хто памятае старыя галівудскія фільмы, можа ў гэтым пераканацца. На экране тады існаваў чалавек прыстойны. У 80-х, і асабліва ў 90-х гадах, "фабрыка сноў" ператварылася ў канвеер зла. На экране фактычна няма болей вобразаў жыцця (не кажучы ўжо пра адлюстраванне жыцця нармальнага). Тут цяпер зусім іншыя людзі. Гэта штучныя вобразы, што прыйшлі з кінакоміксаў і з рэкламных кліпаў. Забойствы, кроў, блуд, бойкі, пошласць і распуста — усё гэта запоўніла экран Галівуда, пранікла на тэлебачанне, ва ўсе куткі свету.

Экспансія паказу распусты, забойстваў і брыдоты з'яўляецца складовай часткай працэсу глабалізацыі, якая ідзе па двух накірунках: фінансава-эканамічным і культурным. Цэнтрам фінансава-эканамічнага інтарэсу з'яўляецца Уол-Стрыт (Фінансавы цэнтр амерыканскага бізнесу). Цэнтрам культурнай (ці, дакладней, антыкультурнай) агрэсіі ад нядаўняга часу стаў Галівуд.

Захад моцны сваёй фінансавай сістэмай. За Уол-Стрытам стаіць рэальная сіла і рэальныя каштоўнасці. Тым часам сучасная мастацкая культура Захаду мізэрная па сваім узроўні. Яна перажывае працэс упадку і дэградацыі. Тут даўно ўжо няма ні вялікіх духоўных ідэй, ні станоўчых эстэтычных ідэалаў. Яе месца заступіла мас-культура, ці дакладней, — бізнес-культура.

Фінансы і высокі тэхнічны ўзровень, дамінуючае валоданне глабальнымі сродкамі перадачы інфармацыі (тэлебачанне, Інтэрнет, касмічныя спадарожнікі) забяспечвае экспансію бізнес-культуры і адпаведна — разбурэнне духоўнай мастацкай культуры чалавецтва.

Існуе сусветная праблема і пагроза знішчэння духоўных традыцый нацыянальнай гісторыі. Ісламскі свет рэагуе на гэты мас-культурны імперыялізм дзікімі, варварскімі метадамі барацьбы. Заходні свет трымаецца за свабоду слова і робіць выгляд, што праблемы няма.

Але яна ёсць і перакрочыла ўжо межы магчымага. Лічбавае тэлебачанне, якое развіваецца ў накірунку злучэння з Інтэрнетам, адкрые яшчэ большыя магчымасці для індустрыі брыдоты, запабягаць якой будзе надзвычай цяжка, ды, і па ўсім відаць, ніхто не гатовы гэта рабіць.

***

Станоўчы ўплыў цяперашняга тэлебачання на развіццё асобы (прынамсі, на Захадзе, і асабліва ў ЗША) здаецца мне надзвычай малым. Тым часам разбуральныя вынікі яго ўздзеяння — навідавоку.

Асабліва відаць гэта на дзецях і моладзі. Тое, што адбываецца ў апошнія 3—4 гады ў школах Амерыкі, — гэта поўны абсурд, які нагадвае пра перспектыву канчатковага краху сацыяльнага грамадства ў гэтай краіне.

У кожнай амерыканскай школе пастаянна знаходзіцца паліцыя. У класы на лекцыі і з лекцый усіх дзяцей прапускаюць праз кантрольныя дэтэктары (як у аэрапорце), выварочваюць кішэні і ранцы, адбіраюць нажы, пісталеты, балончыкі з газам і нават гранаты. І тым не менш у школах Амерыкі амаль кожны дзень грымяць стрэлы. Шасцігадовыя дзеці і 16-гадовыя падлеткі страляюць па вучнях і па настаўніках за дрэнныя адзнакі, ці за заўвагі аб непаслушэнстве, ці проста так, з цікавасці, наглядзеўшыся галівудскай эрзац-прадукцыі ў тэлевізары.

Ужо дзесяткі забітых дзяцей (не кажам пра раненых). Дзіця не адрознівае таго, што бачыць па тэлебачанні, ад рэальнага жыцця. Яно яшчэ не здольнае ацаніць і прадбачыць вынікі сваіх дзеянняў, а ў рукі яму ўжо ўклалі пісталет. Гэта зрабіў тэлевізар. Дзецям усё гэта здаецца забаўкай, як на экране.

Цяпер амерыканскія школьнікі страляюць у школах, але праз нейкі час стрэлы загучаць у сям'і. І, дарэчы, ужо гучаць.

Прычыны розныя. І тое, што ў Амерыцы манія асабістай зброі, і што яна ўсім даступная. І тое, што ў ЗША цяпер інтэнсіўна разбураецца сям'я, і тое, што многія амерыканцы ўжо перасталі разумець дзіцячую псіхалогію, бо большасць жыве для сябе, для свайго задавальнення і сваіх інтарэсаў, а не для сваіх дзяцей (як прынята ў нас). Прычын шмат. Але галоўная і агульная прычына — тэлевізар, тое, што дзеці ў ім бачаць. Дзіцячая псіхіка ўжо не вытрымала.

Калі ж з'яўляюцца энтузіясты, каб абмежаваць паказ забойстваў і паскудства, то ў іх нічога не атрымліваецца. Галоўны аргумент супраць іх — свабода слова. Маўляў, чалавек свабодны і павінен мець права і магчымасць выбару.

Але дзеці і падлеткі не ўмеюць рабіць асэнсаваны выбар. Больш таго, класічная норма права гаворыць аб тым, што ***ніхто не павінен нікога змушаць рабіць выбар.*** Бандыт, які кажа чалавеку рабіць выбар кшталту "кашалёк або жыццё", ёсць проста бандыт, а не прыхільнік свабоды выбару.

Для шмат якіх людзей цяжка выбраць цяпер нават паміж тэлепраграмамі (асабліва ў вечаровы час). Тэндэнцыя так званай "свабоды выбару" рухаецца да таго, што нармальнаму чалавеку застанецца толькі адзін "выбар": альбо ўключаць, альбо не ўключаць. Так рэалізуецца права на свабоду выбару інфармацыі па прынцыпе: "альбо кашалёк, альбо жыццё".

***

У пазнавальным сэнсе сітуацыя са свабодай слова не ёсць тупіковая. Яна патрабуе пэўнага аналізу і прыняцця пэўных рашэнняў, зыходзячы з той нормы (амаль аксіёмы), што ***свабода без берагоў ёсць несвабода.*** Бо не могуць асобныя людзі быць свабоднымі ад грамадства і адзін ад аднаго. Крыміналітэт як паразітычная агрэсіўная форма свабоды ад грамадства прыводзіць да яшчэ большай несвабоды чалавека ў крымінальнай супольнасці.

Імкненне да неабмежаванай свабоды ёсць у аснове сваёй крымінальнае, эгаістычнае і прымітыўнае жаданне несвабоднага чалавека, які хацеў бы пазбавіцца ад абавязкаў перад людзьмі, культурай і прыродай.

Грамадства валодае сістэмай абмежавальных механізмаў, каб свабода не ператварылася ў несвабоду, але яно не заўсёды здольнае іх ужываць, бо стрымліванне зла залежыць ад шматлікіх фактараў, дзе найбольшай супрацьдзеючай сілай з'яўляецца інтарэс бізнесу і прага нажывы.

Практыка паказвае, што права грошай тут нават не ставіцца пад сумніў. Ніякая страляніна ў школах, ніякія забойствы і ніякая маральная шкода людзям не спыняць нажыву, нават калі кананада загучыць па ўсім свеце, бо сам ***бізнес на чалавечых заганах, нізкіх інстынктах і комплексах з'яўляецца ўзаконеным дзеяннем зла.***

Можна ўявіць, як далей будзе развівацца легалізацыя разбэшчанага чалавека, якую ролю адыграе ў гэтым тэлебачанне. Верагодны варыянт: усё будзе ісці, як і цяпер, — з'язджаць па нахіленай плоскасці да цывілізацыйнага распаду еўрапейскай культуры.

Магчыма, аднак, што ў грамадстве адбудуцца перамены, да ўлады прыйдуць адказныя людзі ды разумныя сілы, і праблема пачне вырашацца на міжнародным узроўні. Будуць уведзены паслядоўныя заканадаўчыя абмежаванні на зло, наладжаны кантроль грамадства і *перагледжана ліберальная формула свабоды* (у тым ліку і свабоды слова), якая не можа быць абсалютнай, не можа быць адасобленай ад маралі, ад павагі да чалавечай асобы, ад шанавання святога і чалавечага. Свабода не можа быць зброяй рэгрэсу і разбурэння, хто б ёй ні карыстаўся.

Свабода — гэта вялікая Боская каштоўнасць. Але ёсць бязбожнае разуменне свабоды (якім пераважна імкнецца жыць цяперашні свет), калі чалавек хоча быць свабодным ад Бога і ад усяго. Бальшавікі таксама змагаліся за свабоду. У іх было сваё разуменне свабоды. Што атрымалася з бальшавіцкай "свабоды", мы ведаем.

Мяркую, што ў вольнай справядлівай Беларусі будзе нацыянальнае тэлебачанне высокага ўзроўню. Яно, напэўна, таксама сутыкнецца з агрэсіяй распусты і з тэлевізійнай бізнес-культурай. Але мы, беларусы, мусім быць падрыхтаванымі да гэтага, каб не дапусціць ўкаранення чужароднага.

Беларуская ўлада, якая будзе гэта разумець, павінна памятаць адно: заканадаўчыя і арганізацыйныя захады супраць распаўсюджвання тэлебізнесу на разбэшчанасці ***мусяць прымацца адразу,*** без прамаруджання, цвёрда і паслядоўна.

Калі ў гэтай справе час будзе страчаны і на Беларусі ўмацуецца індустрыя дрэні, тады гэта станецца, як з мафіяй — вечная барацьба, якая змарнуе грамадскія сілы.

Аднак веданне праблемы — гэта ўжо палова справы. Ёсць надзея, што беларусы не стопчуць свой гонар і захаваюць высокі ўзровень людзей.

ЭВРИКА!

В США опубликованы новые свидетельства целебной силы смеха

Смех лечит не только душу, но и тело. Новые свидетельства его удивительных целебных свойств опубликованы в "Журнале Американской медицинской ассоциации". На сей раз данные своих исследований в сфере "смехотерапии" представил японский ученый Хадзиме Кимата, утверждающий, что перед веселым настроением отступает и такой недуг, как аллергия.

В качестве "шприца" врач использовал... телевизор. А роль "инъекций" выполняли разные видеозаписи. В одном случае пациентам показывали классический фильм Чарли Чаплина "Новые времена". В другом — запись метеосводки, иными словами, нейтральный материал. Сеанс длился полтора часа.

Как выяснилось, у больных, от души смеявшихся над злоключениями маленького человечка, сражающегося с бездушной техникой, начинали заживать аллергические раздражения кожи. Состояние пациентов, которые терпеливо выслушивали подробности погодных колебаний, оставалось неизменным.

"Эти результаты показывают, что включение смеха в набор лечебных средств способно сыграть определенную роль в снижении остроты аллергических заболеваний", — приходит к выводу доктор Кимата. Как он признает, на него произвела большое впечатление работа видного писателя и ученого Нормана Казинса, установившего 30 лет назад, что смех помогает человеку превозмогать боль. Страдая тяжелым заболеванием суставов, Казинс проводил подобные опыты на самом себе и выяснил, что 10 минут смеха — неплохая доза обезболивающего.

Но каким образом веселость снимает кожные раздражения? Тут Хадзиме Кимата лишь разводит руками, признавая, что не в силах объяснить биологический механизм подобного процесса. Однако его американские коллеги охотно предлагают свои объяснения. По словам профессора психиатрии Калифорнийского университета в Лос-Анджелесе Маргарет Стубер, "смехотерапия" во многом обоснована "с научной точки зрения". Ведь известно, что стресс приводит к угнетению иммунной системы человека. А смех снимает стресс, подчеркивает профессор, а значит, в человеческом организме высвобождаются силы для борьбы с болезнями.

Вот только всегда ли годится телевизор в качестве лечебного инструмента? Не вызывает особых сомнений то, что за подбором "целебных" передач должен внимательно следить квалифицированный специалист. А "самолечение" чревато серьезными осложнениями: испорченным настроением или, чего доброго, изматывающим терпение кожным зудом...

Юрий КИРИЛЬЧЕНКО.

Пиво способствует успехам на сексуальном фронте

Пиво не только полезно, но и очень полезно. Это знают многие. Это доказано наукой, которая, кстати, совсем недавно подтвердила еще одну из многочисленных догадок любителей этого прекрасного напитка относительно его полезности. Пиво сближает, возбуждает, разжигает огонь любовной страсти.

Как удалось установить в результате серьезных научных исследований, пиво и секс — понятия не только совместимые, но и взаимозависимые. Лица, потребляющие пиво в умеренных количествах, ведут гораздо более активную половую жизнь, нежели трезвенники или пьяницы. Причем этот тезис относится не только к мужчинам, но и к женщинам. Вот только "умеренные количества" для них, естественно, разнятся. У мужчин оптимальная норма колеблется в пределах 0,5-1 литра в день. Представительницам слабого пола нужно вдвое меньше.

Возбуждающее действие пива основано на наличии в нем многочисленных ферментов, появляющихся при добавлении хмеля. На литр напитка их приходится до 400 мг. В сочетании с алкоголем, который в небольших количествах присутствует в пиве, как раз и возникает эффект повышенного сексуального влечения. Вот только желающим его "усилить" посредством увеличения дозы или градуса медики советуют проявлять осторожность. Чрезмерное увлечение пивом утомляет, а в сочетании с более забористыми напитками может привести к болезненной зависимости, или, если по-простому, к алкоголизму.

Критерием истины еще в марксистско-ленинском учении всегда была практика и, как мы теперь знаем, в буржуазной науке — тоже. Эмпирическое подтверждение гениальной догадки было получено, правда, не в Австрии, где пиво потребляется отнюдь не в научных целях. Оно пришло из далекой Швеции. Там пытливый биохимик Бьерн Берндссон из Упсальского университета рискнул поставить необычный эксперимент на живых людях. Семьсот добровольцев-мужчин и столько же женщин в возрасте от 20 до 57 лет были разбиты на три группы. В течение трех месяцев представители одной из этих групп выпивали одну-две кружки пива четыре раза в неделю. Другой группе доза была увеличена вдвое. Третья вела здоровый, вернее, трезвый образ жизни. По окончании эксперимента испытуемые поделились успехами на личном фронте. В итоге было установлено, что в группе с умеренным потреблением пива было зарегистрировано сексуальных контактов на 12 проц. больше, нежели у трезвенников, а по сравнению с теми, кто "злоупотреблял" алкоголем, эта разница составила от 17 до 78 процентов.

Чтобы стать отличником, надо не столько зубрить предмет, сколько знать, когда его учить

Британские ученые настоятельно рекомендуют претендентам на хороший аттестат перестать корпеть над учебниками с восхода солнца до заката. Ваше рвение весьма похвально, но абсолютно бесполезно. Чтобы стать отличником, надо не столько "зубрить" предмет, сколько знать, когда его учить.

"Эликсир" успеваемости открыл в результате длительных исследований профессор психологии Лондонского университета Эдриан Фарнхэм. Группа ученых под его руководством установила очень простую закономерность. Точные науки легко даются с утра пораньше, а гуманитарные предметы — во второй половине дня.

Обмануть природу невозможно. Анализ успеваемости молодых британцев однозначно продемонстрировал, что главную роль в способности человека усваивать информацию различной категории играют внутренние биоритмы. Ваш мозг лучше справляется с историей и географией, в которых необходимо запоминать обширные потоки текстовой информации, только с середины дня. Коль вам надо прослыть корифеем в математике или физике, то садиться за учебники лучше после завтрака.

Естественно, это правило далеко не весь секрет успеха. Персональные качества человека также важны. Например, если вы — классическая "сова" (работоспособность просыпается во второй половине дня и ночью), то с утра все равно будете клевать носом и ничего не соображать. А у "ранних пташек", которые даже по выходным пробуждаются с восходом солнца, все наоборот. Замкнутые, неразговорчивые натуры прекрасно "грызут камень науки" вечером, но обычно беспробудно тупы по утрам. Все эти аспекты надо учитывать. Но решающим залогом успеваемости, как тысячелетия назад, остается природная склонность человека к тому или иному предмету.

Алексей КАЧАЛИН.

Работа за компьютером может вызвать сухость слизистой оболочки глаз

"Сухие глаза" — с этим феноменом офтальмологи все чаще сталкиваются в последнее время. Пересыхание слизистой оболочки глаз является серьезным заболеванием, считают австрийские врачи. Оно отмечается у двух третей пациентов, которые обращаются сегодня в Австрии за помощью к специалистам по глазным болезням. Одна из главных причин, вызывающих недомогание, — работа на компьютере в помещениях с кондиционированным воздухом.

Кондиционеры, распечатывающие устройства, искусственное освещение и мониторы персональных компьютеров — этот набор стандартного оборудования любого современного бюро как раз и способствует пересыханию слизистой оболочки глаза, утверждает профессор Пауль Дробек, президент Австрийского общества офтальмологов. Жертвами болезни становятся в основном молодые люди.

Светящийся экран монитора ионизирует частички пыли, которые всегда находятся в воздухе даже в идеально убранных помещениях. Пылинки попадают на слизистую оболочку и раздражают ее. Вместе с ними в глаза попадают и болезнетворные бактерии, которые "распыляются" кондиционерами. Поскольку работа за компьютером требует повышенной зрительной концентрации, то глаза почти не моргают, их слизистая начинает пересыхать, а грязь и бактерии остаются на роговице.

Чтобы избежать нежелательных проблем, необходимо прежде всего правильно обустроить свое рабочее место, рекомендуют австрийские врачи. Экран монитора должен располагаться под прямым углом к окну и в 50-70 см от пользователя. Верхняя часть экрана должна находиться на уровне глаз, так, чтобы при работе взгляд был слегка опущен. При желании можно пользоваться также специальными защитными очками.

При появлении постоянного зуда и рези в глазах следует непременно обратиться к врачу и ни в коем случае не заниматься самолечением, предупреждают австрийские офтальмологи. Только специалист, подчеркивают они, способен подобрать правильный лекарственный препарат и назначить необходимые процедуры. В некоторых случаях может даже потребоваться оперативное вмешательство.

Юрий КОЗЛОВ.

ПАМЯТЬ

ОСТРОВ СМЕРТИ

И.В.Сталину,
Р.И.Эйхе
Секретарю Нарымского Окружкома ВКП(б),
(Совершенно секретно)
22 августа 1933 года

"29 и 30 апреля этого года из Москвы и Минска были отправлены на трудовое поселение два эшелона деклассированных элементов. Эти эшелоны, подбирая по пути следования подобный же контингент, прибыли в Томск, а затем на баржах в Нарымский округ.

18 мая первый и 26 мая второй эшелоны, состоя из трех барж, были высажены на реке Оби у устья р. Назина, на остров Назино, против остяцко-русского поселка и пристани того же названия (Александровский район, северная окраина Нарымского округа)" (Из спецсообщения УНКВД по Запсибкраю.)

О каких же "деклассированных элементах" шла речь? Оказывается, эти "элементы" появились в отчетах НКВД после выхода постановления ЦИК и СНК СССР от 27 декабря 1932 года о введении паспортной системы.

Именно на остров Назино 18 мая 1933 года была доставлена и высажена первая партия "элементов городского типа", людей, задержанных в основном в Минске и Москве как беспаспортных — 4900 человек. Вторая партия числом 1174 человека поступила 26 мая. К 12 июня было зарегистрировано 1473 умерших. К зиме погибли почти все.

Из 10.289 человек, прибывших в Александрово-Ваховскую комендатуру, к осени осталось 2025 человек, 1940 отправлено в концлагеря, 3196 умерли, 3916 оказались в бегах.

Как же разыгралась эта трагедия на Назинском острове?

На второй день после прибытия первого эшелона, 19 мая, выпал снег, поднялся ледяной ветер, затем ударил мороз. Голодные, истощенные люди, без кровли, не имея никаких инструментов, и, в главной своей массе, трудовых навыков, тем более навыков организованной борьбы с подобными трудностями, очутились в безвыходном положении. Обессиленные, они были способны только жечь костры, сидеть, лежать, спать у огня, бродить по острову и есть гнилушки, кору, мох и пр. Трое суток никому никакого продовольствия не выдавалось. Люди начали умирать. Они заживо сгорали у костров во время сна, умирали от истощения, начавшегося еще в долгой и мучительной дороге, от холода, от ожогов и сырости, от многочисленных болезней. Так трудно переносился холод, что один из трудпереселенцев залез на дерево в горящее дупло и погиб там на глазах у людей, которые не могли помочь ему: не было ни лестницы, ни топоров. Когда, наконец, наступил солнечный день, бригада могильщиков смогла закопать только 295 трупов, неубранных оставили на второй день.

Только на четвертый день прибыла на остров ржаная мука. Ее начали раздавать по несколько сот граммов. Люди тут же бежали к воде и в шапках, фуражках, тапочках разводили болтушку. Многие хватали одну муку, задыхались и умирали от удушья. Не было ложек, кружек, мисок. Не было ни воды, ни котлов, а значит, и кипятка.

Вначале изредка, в отдаленных углах острова, а затем в угрожающих размерах повсеместно пошло людоедство.

Свидетельствует Таисия Михайловна Меньшикова, 1908 года рождения, уроженка Минска: "На острове конвоир был, Веников Костя, молодой парень. Ухаживал он на острове за одной девчонкой. Он все караулил ее. Вздумал раз поехать помыться, товарищу наказал: "Ты за ней поглядывай", — а он что, столь народу... А ее привязали, руки назад к тополине, и груди отрезали ей, икры отрезали, мускулы — где можно есть, все-все... Голодные они, есть надо. Парню не повезло. Это вот такие были зверства. Человеческое мясо резали и привязывали в тряпках на деревья..."

Однако наряду с этим известная часть жила сносно и выживала. Прежде всего те, кто оказался при муке. На острове был комендант, стрелки ВОХР, медработники и, конечно, каптенармусы. Муку, лежащую вначале под открытым небом (отчего немало ее испортилось от дождей), интенданты острова приказали зарыть в землю. Остатки ее получали так называемые бригадиры, отъявленные уголовники. Получив муку на бригаду, они уносили ее в лес, а бригада оставалась без пищи. Когда муку привозили "со склада", раздавать ее в порядке живой очереди даже не пытались. Голодные люди сбивались, но их разгоняли выстрелами. В жуткой давке слабых затаптывали, калечили.

Надо полагать, спецкомендатура не только мало понимала свои задачи, она сама растерялась от разразившейся катастрофы. Несмотря на "превосходство" [illegible] винтовок, индивидуальные расстрелы, на острове [illegible] банды и шайки. Уголовники терроризировали людей: еще в дороге они отбирали у трудпоселенцев хлеб, одежду, избивали их и убивали. Здесь же, на острове, открылась настоящая охота за теми, у кого были деньги или золотые зубы, коронки. [illegible]

Мародерство захватило и [illegible] за хлеб и махорку скупавших золото, одежду. По острову установились цены: [illegible] — полбуханки хлеба или пачка махорки; пачка махорки — 300 рублей, два золотых зуба или четыре коронки.

В аналогичную обстановку попал и второй эшелон, быстро воспринявший установившиеся порядки острова.

Близилась "Трудовая весна". В конце мая начались отправка людей на так называемые участки, вверх по реке Назина на 200 километров от устья: к ним поднимались на лодках. Глухая необитаемая тайга, ни кола ни двора. Истощение людей продолжалось. На пятый участок с острова доставили 78 переселенцев. Их них в живых осталось только двенадцать.

Участки, в конце концов, были признаны непригодными, трудпоселенцев стали перемещать на новые места, вниз по той же реке, ближе к устью.

Побеги, начавшиеся еще на острове (хотя там это сделать было куда труднее: ширина Оби около километра, шел еще лед. — **И.К.**), здесь приняли массовые размеры. Пошли слухи: мол, во-первых, решено истребить деклассированный элемент; а, во-вторых, в 40 километрах железная дорога (в действительности до ближайшей станции было более 300 километров. — **И.К.**). Последнее "подтверждение" тем, что на одном из участков в ясные зори слышались отдаленная гармонь, крики петуха и звуки, подобные гудку. Это был крохотный поселок, от которого участки отделяло непроходимое болото. Люди, не зная, где они, бежали в тайгу, плыли на плотах, погибали или возвращались обратно.

После расселения на новых участках к строительству полуземляных бараков, вошебоек и бань приступили только во второй половине июля. Жизнь начинала входить в свое русло — появились работа, люди стали получать по 750—1000 граммов хлеба. Болезни, смертность, однако, продолжались.

Особенно свирепствовала дизентерия. [illegible]

К массовым болезням и смертям [illegible]

Назинский остров [illegible]

В конце 1933 года [illegible]

По окончании "эвакуации" Александрово-Ваховская участковая комендатура "подбила бабки". Приняла она свыше 6000 человек, а отправила 2856. Остальные пошли на "естественную трату".

Сколько всего их было — трудно сказать. Так же трудно сказать, кто они, потому что документы отбирались и при аресте, и в эшелонах и баржах (рецидивистами на курение). То, что осталось, было уничтожено частью на острове, частью органами госбезопасности для устранения следов преступления. По всей видимости, никогда уже не удастся ответить на этот вопрос.

Игорь КУЗНЕЦОВ.

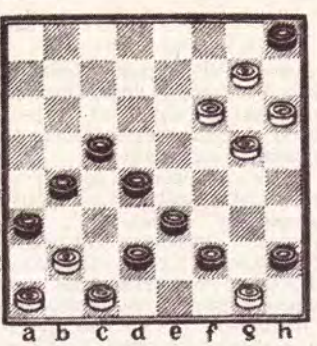
Их родина — СССР. Остров смерти. Неухоженный пожилой человек курит возле колонны коммунистов под портретом Сталина на пл.Независимости 1 мая 1999 г. после окончания официального митинга.

Фото IREX/ProMedia.

ШАШКІ

На прызы аўтара

Працягваем класіфікацыйны конкурс-2 — на гэты раз рашэнняў кампазіцый майстра Пятра Шклудава з Наваполацка на яго прызы:

№ 8. Белыя: a1, b2, c1, f6, g1, g5, g7, h6 (8).

Чорныя: a3, b4, c5, d2, d4, e3, f2, h2, h8 (9).

Белыя пачынаюць і выйграюць (тры ачкі). Можна ўказаць толькі іх трэці ход.

№ 9 Белыя: a1, b2, e1, e5, f4, g5, h4 (7).

Чорныя: b4, b8, c3, c7, d4, d6, e7, h6 (8).

Пачынаючы, белыя выйграюць (тры ачкі). Дастаткова паказаць іх першы ход.

№ 10 Белыя: a7, b2, b4, c1, c3, d2, f2, h2 (8).

Чорныя: a5, b8, c7, d4, d6, e5, e7, f4, f6 (9).

Пры ходзе белых — нічыя (чатыры ачкі). Прывесці іх чацвёрты ход.

Чакаем адказаў па адрасе: **220030, г.Мінск, вул.Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная воля", "Шашкі".**

Супаставім рашэнні

Праверце, калі ласка, рашэнні пазіцый, змешчаных 19 красавіка і 17 мая:

"Новы конкурс" (П.Шклудаў): d2, e7 (a7:c5) d8, f6, f6x.

"Практыкам на заметку": 1...fg7 2.h:c5! 3.g:e7 hg1 4.be5x. 2.h:d6? a:f8! 3.g:e7 f:h2=. Гэтая шашачная прыгода сустракалася ў партыях майстроў з Гомельшчыны Я.Кандрачэнкі з С.Ісаенкам (1995 г., нічыя і У.Хлебнікава з Я.Кандрачэнкам (1996 г., выйгрыш).

"Аўтарскі конкурс" (П.Шклудаў): h8(ab2) hd4, f4, f6, c1x.

"Карысна прааналізаваць" (М.Грушэўскі): dc5(ba3A) c:e7, I ef8! (ca3) hg5, fg7=. I ed8?(cb2) da5(bc7) a:d8(bf6) d:g5(h:f4)x. A(de5) c:a3 (ed4) bc3, a:c1(bc7) cd2(cd6) de3(dc5 II) ef4(cd4) hg5(de3) f:d2, dc3(fe3) cb4(ed2) bc5(de1) cd6=. II(de5?) ef4, h:f2x.

У другім класіфікацыйным конкурсе прынялі ўдзел і справіліся з двума першымі заданнямі: А.Кагоцька, Л.Мінчук, А.Перавознікаў, В.Бялоў, А.Янчук, В.Міско, М.Махнач, А.Шыбаеў, А.Мацявін, М.Падбярэзскі, М.Андрушчанкаў, М.Станько, Р.Сідарчук, Я.Бандалевіч, Л.Пасвісцелік, У.Захарчук, В.Краўчук, Л.Жыхар, У.Бармута, А.Сняжкоў, Д.Кульбанаў, А.Капашыц, П.Пашэвіч, Г.Караткевіч, С.Бурко, А.Іванькоў, У.Тамковіч, П.Каролік і іншыя чытачы.

Бліц-конкурс-4

У ім неабходна за два тыдні рашыць не адно заданне, як у мікраконкурсах, а адразу тры:

№ 1. Белыя: b2, d6, e7, f6, g5 (5).

Чорныя: b4. c5, d2, d4, g3, h6 (6).

№ 2. Белыя: d6, e5, e7, f6, g5 (5).

Чорныя: a5, b2, b4, c5, f2, h4 (6).

№ 3. Белыя: c1, c3, e1, e5, g1 (5).

Чорныя: a3, c5, e3, f6, g5, g7 (6).

Белыя, пачынаючы, перамагаюць у кожным з іх.

Аўтар усіх камбінацыйных праблем — кандыдат у майстры спорту Аляксандр Кагоцька (Пінск). Ён адзначыць лепшага аналітыка першай часткай кнігі М.Абацыева і М.Балатоўскага "Эцюды пра шашкі" (г.Чэхаў Маскоўскай вобласці, 1995 г.). Яе даўно няма ў продажы. Таму дзейнічайце!

Шашачны фестываль

Ён праводзіўся ў Гомелі. Ладзіла яго Гомельская федэрацыя шашак і, трэба адзначыць, выдатна. Прыязнае месца дала сярэдняя школа №30.

— Сярод ветэранаў, — расказвае наш карэспандэнт Павел Каролік, — мацнейшымі былі вядомыя майстры Ю.Файнберг, В.Палянскі з Мінска і І.Мялешка са Слоніма.

Далей ад нашага суразмоўцы мы даведаліся, што ў юнакоў перамаглі каманды Віцебска, Слоніма і Гомеля.

У маланкавай гульні найлепш згулялі майстры М.Кадзеснікаў (Бабруйск), Г.Барысаў (Віцебск) і Ю.Файнберг.

А зараз пазнаёмцеся з фрагментам партыі кандыдата ў майстры спорту Ніны Грышаевай (Віцебск) з Ю.Файнбергам (чорныя):

Белыя: a3, b6, c3, e1, e3, e5, f2, f4 (8).

Чорныя: a5, c7, d6, d8, f8, h4, h6 (7).

Ход чорных. Яны правялі камбінацыю, поўную цікавасці. Пашукайце яе самастойна. Імёны прыслаўшых правільнае рашэнне будуць апублікаваны.

Мікалай ГРУШЭЎСКІ,
майстар спорту.

ШАХМАТЫ

Решающий поединок

Мы сообщали о международном турнире в столице Казахстана Астане, в котором выступили чемпион мира Владимир Крамник, экс-чемпион Гарри Каспаров, известные гроссмейстеры Борис Гельфанд (Израиль), Алексей Широв (Испания), Александр Морозевич (Россия) и Дармен Садвакасов (Казахстан). Двухкруговой турнир прошел под знаком острейшего соперничества фаворитов — В.Крамника и Г.Каспарова, которые попеременно лидировали на протяжении всей турнирной дистанции. Однако перед последним туром впереди был чемпион мира, опережавший Каспарова на пол-очка. Кульминацией стал заключительный день, в котором лидеры встретились между собой. В интереснейшей борьбе Каспарову удалось одержать убедительную победу и завоевать главный приз. Результат победителя — 7 очков из 10. У В.Крамника — 6,5, Б.Гельфанда — 5,5, А.Морозевича и А.Широва — по 4,5, Д.Садвакасова — 2.

Приводим решающую партию турнира.

Г.Каспаров — В.Крамник

Испанская партия

1. e5 e5 2. Kf3 Kc6 3. Cb5 Kf6. Продолжение теоретической дуэли, развернувшейся в матче на первенство мира между Крамником и Каспаровым. В матче Крамнику удалось в этом варианте нейтрализовать преимущество белых во всех партиях. Что же заготовил Каспаров? 4. o-o K:e4 5. d4 Kd6 6. C:c6 dc 7. de Kf5 8. Ф:d8+ Kp:d8 9. Kc3 h6 10. h3 Cd7 11. b3 Kpe8!?

Первым преподносит сюрприз Крамник. Ранее в этой позиции играли 11... Kpc8 с намерением скрыться королем на b7. 12. Cb2 Лd8 13. Лad1 Ke7. Конь переводится на g6. 14. Лfe1! Тонкий ход, подготавливающий остроумную жертву пешки. 14... Kg6 15. Ke4 Kf4. Берется под контроль ключевое поле e6. Однако следующий блестящий ход Каспарова резко меняет ход партии. 16. e6! Красиво и очень сильно. Жертвуя пешку, белые получают простор для эффективной инициативы. 16... K:e6. (Вынужденно. Плохо 16... C:e6 ввиду 17. Kf6+! gf 18. Л:d8+ Kp:d8 19. C:f6+ или 17... Kpe7 18. Ca3+ Kp:f6 19. Л:d8. Неудовлетворительно 16... fe 17. Ke5, и черным плохо.) 17. Kd4 c5 (Красиво выигрывали белые после 17... Cc8 18. Kf6+ gf 19. K:e6 Л:d1 20. Kg7+) 18. Kf5 Лh7 19. Cf6! Лc8 20. C:g7. Приводит к лучшему окончанию. 20... C:g7 21. K:g7+ Л:g7 22. Kf6+ Kpe7 23. K:d7 Лd8 24. Ke5 Л:d1 25. Л:d1 Kf4 26. Kph1!

26... Лg5. (Очевидно, пешку взять нельзя. Если 26... Л:g2, то 27. Kd3, на 26... K:g2 последует 27. Лg1) 27. Kg4 Лd5 28. Лe1+ Kpf8 29. K:h6 Лd2?! (Лучше было 29... Kpg7 30. Kg4 и лишь теперь 30... Лd2. Тогда могло быть 31. Лe4 Ke6 32. Ke3 Л:f2 33. Kpg1 Лd2 34. Kpf1 Kpf6 35. Kpe1 с лучшими шансами у белых) 30. Лe5! Л:f2? И здесь упорнее 30... Kpg7. 31. Лf5. Связка решает. 31... Kpg7 32. Kg4 Л:g2. (А что делать? Если 32... Лf1+, то 33. Kph2 с последующим g2-g3.) 33. Л:f4 Л:c2 34. Лf2 Лc3 35. Kpg2 b5 36. h4! Движение пешки быстро приводит к цели. 36... c4 37. h5 cb 38. ab Лc5 39. h6+ Kpf8 40. Kf6 Лg5+ 41. Kph1! **Черные сдались.**

В.Крамник против ЭВМ

В октябре в Бахрейне состоится суперматч из серии "Человек против ЭВМ". 14-й чемпион мира Владимир Крамник померяется силами с компьютерной программой "Дип-Фртц". На проведение матча эмир Бахрейна не пожалел 2 миллионов долларов. По условиям контракта, победитель получит один миллион, а второй пойдет непосредственно на проведение матча. В случае ничьей Крамнику достанется 800 тысяч долларов, а если проиграет, то придется ограничиться 600 тысячами долларов.

Чемпионат Европы

В курортном городе Охрид (Македония) проходит чемпионат Европы по шахматам среди мужчин, в котором, впрочем, принимают участие и сильнейшие шахматистки Юдит Полгар (Венгрия) и Алиса Галлямова (Россия). В турнире, проводящемся по швейцарской системе в 13 туров, выступает свыше 200 шахматистов. Призовой фонд чемпионата — 240.000 долларов, из которых победитель получит 40.000. По условиям турнира, 46 лучших шахматистов получат право представлять наш континент на чемпионате мира 2001 года. В чемпионате участвуют четыре представителя нашей страны: международные гроссмейстеры Алексей Александров, Юрий Шульман, чемпион Беларуси этого года Сергей Азаров (все из Минска), международный гроссмейстер Алексей Федоров (Могилев).

ГУМАР

Над чым смяюцца французы?

Ратунак

— Шарль, толькі ты можаш уратаваць мяне! Калі да вечара не аддам дзесяць тысяч франкаў, якія ўчора прагуляў у карты, застанецца толькі адзінае — застрэліцца...

— Я дапамог бы табе, ды дзе ўзяць пісталет?

Сыночак

— Уявіце сабе, вечарам у цёмным парку спыніў мяне малады хуліган і запатрабаваў: "Дайце мне тысячу франкаў, інакш у вас будуць непрыемнасці!"

— І вы яму далі?

— Ні ў якім разе! Гэта ж аказаўся мой сын.

Адгукнуліся

Марыі надакучыла спакойнае сямейнае жыццё, і яна ў мясцовай газеце дала аб'яву з сексуальнай прапановай. Атрымала з поўсотні званкоў.

— Так шмат! — усклікнула сяброўка.

— Так, але галоўнае, што сярод прэтэндэнтаў апынуліся мой бацька ды мой муж.

Сюрпрыз

Жак вырашыў паднесці жонцы сюрпрыз. Ён прыклеіў вусікі, замяніў берэт на капялюш і замест таго, каб, як звычайна, адчыніць дзверы сваім ключом, пазваніў. Жонка, адчыніўшы, кінулася яму на шыю і пацалавала.

— Што, цяпер я табе больш падабаюся? — запытаў Жак.

— А, гэта ты?! Я цябе не пазнала...

Выпрабаванне

Да вілы мадам Дзіпон падыходзіць паштальён, але баіцца адчыніць брамку, бо за агароджай бачыць грознага дога.

— Заходзьце, — запрашае гаспадыня.

— А ён мяне не ўкусіць?

— Не ведаю. Купіла яго нядаўна і хацела б выпрабаваць, на што ён варты.

Абяцанка

Мышка ўпала ў бочку з віном, выбрацца не можа. Міма ідзе кот. Мышка ўмольна просіць:

— Коцік, родненькі, выцягні мяне адсюль.

— Калі выцягну, дык з'ем.

— Лепш загінуць у тваім страўніку, чым паміраць у такой агіднай бочцы.

Кот перакінуў хвост і мышка па ім шмыгнула ў норку.

— Выходзіць, я павінен цябе з'есці, ты ж абяцала, — кажа ёй кот.

А мыш у адказ:

— Ці мала што выпіўшая жанчына паабяцае...

Псіхолаг

На незаселеным востраве апынуліся тры жанчыны і мужчына. Каб пазбегчы сварак, рэўнасці, скандалаў, жанчыны вырашылі забіць мужчыну. Сказалі яму пра гэта і абяцалі выканаць яго апошняе жаданне.

Мужчына трохі падумаў ды сказаў:

— Хай мяне заб'е самая непрыгожая з вас!

Папрок

Мадам Дзіпон хварэе. Яна ляжыць у ложку і просіць мужа заварыць чай.

Мсье Дзіпон крычыць з кухні, што не можа яго знайсці.

— Як жа так? — здзіўляецца жонка. — Які ж ты няўклюда, жывеш быццам кватарант, а не гаспадар. Запомні: чай знаходзіцца на паліцы ў бляшчанцы з-пад кавы, на якой прыклеена паперка з надпісам "соль". Ой, гэтыя бездапаможныя мужчыны!

Падрыхтаваў
Пятро СТЭФАНОВІЧ.

БЫВАЕТ И ТАКОЕ

В желудке акулы нашли человеческую голову

Недавно у восточных берегов Австралии была поймана четырехметровая тигровая акула весом около 200 килограммов. В ее желудке была обнаружена человеческая голова и другие части тела. За последние два месяца в районе острова Лорд Хоу, где была обнаружена акула, пропало два человека.

Правительство Бразилии раздает гражданам презервативы

Министерство здравоохранения Бразилии подарило жителям страны 800 тысяч презервативов, сообщает Ассошиэйтед Пресс. Эти дары население получило 12 июня, когда страна отмечала день влюбленных, южноамериканский аналог Валентинова дня. В первую очередь акция рассчитана на гетеросексуалов, которые составляют в Бразилии огромную группу риска — 43,5% всех ВИЧ-инфицированных.

Вооруженный древним пулеметом преступник нагло ограбил винный магазин

В Москве на улице Грина было совершено дерзкое преступление. Вооруженный пистолетом-пулеметом мужчина ворвался в винный магазин и похитил прямо с витрины бутылку водки. Примерно через полчаса злоумышленника задержали в соседнем дворе. У него изъяли похищенную бутылку водки и пистолет-пулемет времен Великой Отечественной войны без патронов. Мужчина даже не успел открыть добытую бутылку.

Житель Техаса провел ночь в спальном мешке со 109 гремучими змеями

Житель Техаса провел ночь в спальнике со 109 гремучими змеями, чем побил собственный рекорд. В прошлый раз Джекки Бибби, по прозвищу Любитель змей из Техаса, принимал ванну в компании 75 гремучих змей. Еще был случай, когда восемь змей свисали у Бибби изо рта, а он при этом стоял и улыбался. 50-летний смельчак хочет поставить еще несколько опытов на себе и своих любимицах: посидеть в колодце, полном змей, и поцеловать кобру в макушку.

Красное вино будут выпускать в таблетках

Французские виноделы решили наладить производство красного вина в таблетках. Естественно, что опьянеть от винных таблеток нельзя, зато они сохраняют полезные свойства благородного напитка. Исследования доказали, что вещества, содержащиеся в красном вине, защищают человека от многих болезней, начиная от сердечного приступа и заканчивая старческим слабоумием.

Коров превратят в ловушки для комаров

Врачи предложили необычный способ борьбы с малярийными комарами, который позволит добиться значительной экономии. Вместо того чтобы опрыскивать дома, где есть комары, они предлагают смазывать инсектицидами коров. Это не только позволяет бороться с распространением болезни, но, что удивительно, еще и увеличивает прирост веса животных и надои.

Смертельно больной курильщик отсудил у "Филип Моррис" три миллиарда долларов

Табачный гигант "Филип Моррис" заплатит более трех миллиардов долларов курильщику. Такой вердикт вынес в среду суд Лос-Анджелеса. Выигранная Ричардом Боукеном сумма является крупейшей выплатой частному лицу за все время существования табачной компании. Адвокат истца сравнил "Филип Моррис" с колумбийскими наркокартелями, заявив, что компания является крупнейшим в мире наркодилером.

Англичанин умирал 13 раз, но выжил

Торговец из английского графства Эссекс за короткое время перенес 13 остановок сердца, но в итоге полностью поправился. В первый раз ему стало плохо дома, тогда ему помогла соседка. Еще два раза его реанимировали в машине "скорой помощи". После этого 10 раз сердце запускали уже в больнице.

Четверг, 14 июня

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.05 **"Морская полиция".** Сериал (США).
08.53 Выпускной экзамен по математике за курс базовой школы.
09.00 Новости.
09.10 **"Тайный мир Алекс Мак".** Сериал для детей (Англия — Германия).
09.35 Мультиклуб.
10.00 Документальный сериал "Музей Орсе". Фильм 2-й "Авантюра импрессионистов" (Международный французский канал).
11.00 Новости.
11.15 **"Человек моря".** Сериал (Аргентина).
12.05 Большой завтрак.
12.35 25-й кадр.
13.00 Новости.
13.15 **"На всю оставшуюся жизнь".** Худ.фильм (Ленинградское ТВ). 3-я серия.
14.25 Документальный сериал "Сокровища мировой культуры" (Германия).
15.00 Новости (с сурдопереводом).
15.15 "Сказки отца Кастора". Мультсериал (Международный французский канал).
15.30 **"Тайный мир Алекс Мак".** Сериал для детей (Англия — Германия).
15.55 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
16.50 **"Морская полиция".** Сериал (США).
17.40 Новости.
17.55 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Славия" (Мозырь) — БАТЭ (Борисов). В перерыве (18.50) — Зона Икс.
20.05 "Тайные пружины политики". Авторская программа Юрия Азаренка.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.00 **"Человек моря".** Сериал (Аргентина).
22.55 Спорт-курьер.
23.05 "Сад мечты". Передача для дачников.
23.30 Королевская охота.
23.55 Новости.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 **"Воздушные замки".** Сериал.
09.15 "Кто хочет стать миллионером?"
10.15 "Серебряный шар". Мэрилин Монро.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 Программа "100%".
14.45 ...До шестнадцати и старше.
15.20 Мультсериал "Покемон".
15.45 "Ералаш".
15.55 **"Воздушные замки".** Сериал.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Сериал "Все путешествия команды Кусто".
17.55 "Процесс".
18.40 Детектив **"Глухомань".**
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Комедия **"Маленький гигант большого секса".**
22.35 "Формула власти". Президент республики Малави.
23.05 Ночные новости.
23.20 Джаз. Всемирная история.

РТР

08.00 Вести.
08.15 Фильм **"Экипаж".** 2-я серия.
09.30 Комедия **"Золотые рыбки".**
10.00 Вести.
10.30 **"Санта-Барбара".** Сериал.
16.00 Вести.
16.30 **"Простые истины".** Сериал.
17.00 Сериал **"Сеть".**
18.00 **"Комиссар Рекс".** Сериал.
19.00 Вести.
19.30 Вести — Москва.
19.50 Комедия **"Встретимся на Таити".**
21.25 Премьера. "Откройте, милиция!"
22.00 Вести.
22.30 Вести — Москва.
22.40 "Звездная война". Часть 2-я. Фильм Сергея Пашкова "Новая угроза".
23.25 Фильм **"Короли самоубийства".**
01.25 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.05 Новости культуры.
07.20 После новостей...
07.40 **"Свадьба".** Худ.фильм.
08.40 Выступает квартет "Сказ".
09.10 Живое дерево ремесел.
09.35 "Жан Кокто — правда и вымыслы". Док.фильм.
10.35 **"Эмили".** Сериал.
11.30 Новости культуры.
11.40 **"Степь".** Худ.фильм. 2-я серия.
12.35 "Позднее свидание". Док.фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Мультфильмы.
14.30 Старый патефон.
15.00 Новости.
15.10 **"Приключения швейцарской семьи Робинсон".** Сериал.
15.45 "Николай Чарушин. История в человеке". Док.фильм.
16.15 Играет Н.Луганский.
16.35 **"Эмили".** Сериал.
17.30 Новости культуры.
17.40 Пути Господни...
18.05 Власть факта.
18.15 Дневник IX Международного конкурса артистов балета и хореографов.
18.45 "Осенние портреты".
19.10 Вечерняя сказка.
19.30 Новости культуры.
19.50 "Жан Кокто — правда и вымыслы". Док.фильм.
20.55 После новостей...
21.15 Джазофрения.
21.40 **"Господи, помилуй".** Худ.фильм.
23.05 Новости культуры.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30 Сегодня утром.
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.35 Криминал.
05.35, 06.50 Большие деньги.
05.45, 07.20 Впрок.
06.20, 07.40 Карданный вал.
07.50 "Российская империя". Фильм Л.Парфенова.
09.00 Сегодня.
09.25 Сериал **"Любовь и тайны Сансет Бич".**
10.25 Квартирный вопрос.
11.00 Сегодня.
11.25 Фильм **"Зигмунд Колосовский".**
13.00 Сегодня.
13.30 Старый телевизор.
14.45 Впрок.
15.00 Сегодня.
15.35 Криминал.
15.50 Сериал **"Смертельная битва".**
16.50 Сериал **"Крутой Уокер: правосудие по-техасски".**
18.00 Сегодня.
18.30 Герой дня.
18.55 "Российская империя". Фильм Л.Парфенова.
20.20 Профессия — репортер. Сергей Кудряшов. "Билет на "Титаник".
21.00 Сегодня.
21.50 Сериал **"Месть без предела".**
23.00 Сегодня.
23.25 Фильм **"Променад".**

TV-6

05.00 День за днем.
05.45 Дорожный патруль.
06.00 Новости с Алексеем Воробьевым.
06.05 День за днем.
08.00 Новости с Алексеем Воробьевым.
08.20 Час быка.
08.25 Тушите свет.
08.40 Сериал **"Телохранители".**
09.50 Сериал **"Пси-фактор IV".**
10.45 Сериал **"Третья планета от Солнца".**
11.15 Телемагазин в Минске.
11.30 "Частная жизнь известных людей" с Татьяной Семкив.
12.15 День за днем.
14.00 "Сегодня" с Вячеславом Крискевичем.
14.30 Сериал **"В мире женщин".**
15.40 Телемагазин в Минске.
16.30 "Фасон".
17.10 Сериал **"Третья планета от Солнца".**
17.45 Дорожный патруль.
18.00 "Сегодня" с Марианной Максимовской.
18.45 Сериал **"Телохранители".**
20.00 "Сегодня" с Михаилом Осокиным.
20.40 Тушите свет.
20.50 Сериал **"Пси-фактор IV".**
22.00 "Сегодня" с Михаилом Осокиным.
22.30 Скандалы недели.
23.40 Дорожный патруль.
23.55 ДИСК-канал.
00.35 Дорожный патруль.

СТВ+RenTV

16.00 "Железный человек". Мультсериал.
16.30 "Диплодоки". Мультсериал.
17.00 **"Потом появился ты".** Сериал.
17.30 Новости СТВ.
17.45 Гороскоп СТВ.
17.50 "Культурная жизнь Минска".
18.00 "Раузан". Теленовелла.
19.00 "Экзотика".
19.15 Музыка на СТВ.
19.30 Новости "СТВ — 24 часа".
19.45 "Виртуальный мир".
19.55 "Культурная жизнь Минска".
20.00 **"Мэш".** Сериал.
20.30 Международные спортивные новости на СТВ.
20.45 "Вечарніца".
21.00 **"Марш Турецкого".** Сериал.
21.55 Комедия **"Любовь зла...".**
23.45 Новости СНГ.
00.00 "Черная" комедия **"Голая правда".**

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@irex.minsk.by

Індэкс 63222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. Кнорына, 50. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж 40840 экз. Заказ № 473.